

1.

Térkép

A Bolyai a legjobb magyar középiskola –
Pap Melinda írása

2.

Láthatár

Megkérdőjelezett érettségi felkészítő –
Bíró Blanka írása

4.

Láthatár

Szórványosodó székelőföldi iskolák

6.

Lélekjelenlét

Szorongó gyerekeket „nevelnek” az iskolák

10.

Szülői szemmel

*„Facultatist fără vizibilizare”,
avagy a román nyelv
tanulásáról –*
Albert Antal Orsolya írása

22.

Pályáz(z)atok

*Gyerekekkel folytatódik
a Fölszállott a páva népzenei
tehetségkutató*

*Maskara- és álarckészítő
pályázat*

23.

Hivatalos

7.

Tanterem

Emberközpontúságra épülő pedagógia –
Bálint Kinga Katalin írása

8.

Iskola és kultúra

„Kincskereső munkát végzünk” –
Kiss Judit beszélgetése
Zsigmond Emesével, a Napsugár
és Szivárvány gyermeklap
főszerkesztőjével

14.

Tanterem

*A kéz, a szív és a fej egységes fejlesztésének
módszere –*
Ozsváth Judit beszélgetése Nagy Enikő
Kriszta nővérrel

18.

Magánterület

A tehetség elkallódása –
Fóris Ferenczi Rita írása

20.

Diákszemmel

Iskolán kívül is összetartó társaság –
Pataky Lehel Zsolt írása

21.

Tanterem

*Önkéntesség mint tehetségfejlesztő
„iránytű” –*
Kiss Előd Gergely írása

12.

Az élesdi Constantin Șerban
Elméleti Líceum magyar tagozata

2015.

1.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. JANUÁR • 1. SZÁM

Fotó • TÓTH ORSOLYA

ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Fotó • Biró István

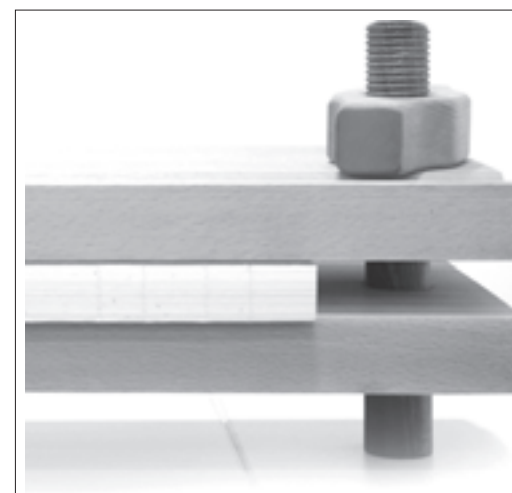

Egy évre
csak
42 lej

Félévre
csak
21 lej

Magyar Közoktatás

megrendelés a 2015-ös tanévre:
m k o @ c o m m u n i t a s . r o

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: *A Magyar Közoktatás szerkesztősége*

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Felelős kiadó: Lakatos András

Ára 3,5 lei.

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

A marosvásárhelyi gimnáziumot országos szinten a 88. helyre rangsorolták

A Bolyai a legjobb magyar középiskola

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium bizonyult Erdély legjobb magyar nyelvű középiskolájának az *Admitereliceu.ro* portál rangsora szerint. Az ország középiskoláit tartalmazó listán a marosvásárhelyi középiskola a 88. helyre került, a rangsor a 2014-es középiskolai felvételi jegy, az érettségi átlag és a tantárgyversenyeken elért eredmények figyelembevételével készült. A 1148 középiskolát tartalmazó listát a bukaresti Sfântul Sava Főgimnázium vezeti, Erdély legjobb középiskolájának a kolozsvári Emil Racoviță Főgimnázium bizonyult, amely a 4. helyen szerepel. A Maros megyei középiskolák közül a marosvásárhelyi Unirea Főgimnázium a 61. helyre, a Református Kollégium a 192. helyre került. –

Hargita megyében a Márton Áron Gimnázium bizonyult a legjobbnak, a 120. helyet szerezve meg, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium (177.), majd a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium (197.), a szintén udvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium (207.) és a Benedek Elek Tanítóképző (209.) követi. A tíz legjobb magyar nyelvű gimnázium között szerepel az udvarhelyi Kós Károly Iskolaközpont (337.) és a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium (352.) is. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium bizonyult a legjobbnak Kovászna megyében, országosan a lista 118. helyén áll, a szintén sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Főgimnázium (188.) követi, míg a kézdivásárhelyi Magy Mózses Gimnázium a 200., a Református Kollégium a 249., a Bod Péter Tanítóképző pedig a 331. helyre került. A rangsor a sepsiszentgyörgyi Református Kollégiumot (359.), a Berde Áron Közgazdasági és Közigazgatási Szakközépiskolát (450.) és a kovásznai Körösi Csoma Sándor Iskolaközpontot (503) is tartalmazza.

Kolozs megye legjobb magyar tanintézete a János Zsigmond Unitárius Kollégium, mely a lista 166. helyezettje. Az egyházi iskolát a Báthory

István Gimnázium (198.), a kolozsvári Református Kollégium (229.) és az Apáczai Csere János Gimnázium (338.) követi. A Szatmár megyei tanintézetek közül a Kölcsey Ferenc Főgimnázium teljesített a legjobban, az országos listán a 299. helyen sze-

„Az ország középiskoláit tartalmazó listán a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium a 88. helyre került, a rangsor a 2014-es középiskolai felvételi jegy, az érettségi átlag és a tantárgyversenyeken elért eredmények figyelembevételével készült.”

repel, a Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum (511.) és a szatmárnémeti Református Kollégium (592.) követi. A Bihar megyei magyar középiskolák közül egyedül a nagyváradi Ady Endre Gimnázium szerepel a rangsorban, országosan a 460. helyen áll. A szórványbeli középiskolák

közül a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium az 544., a brassói Áprily Lajos Főgimnázium a 339., a dévai Téglás Gábor Iskolaközpont az 597., a nagybányai Németh László Gimnázium a 389., a temesvári Bartók Béla Gimnázium a 476., az aradi Csiky Gergely Iskolaközpont pedig a 400. helyet foglalja el.

Bartolf Hedvig Hargita megyei főtanfelügyelő a rangsorról elmondta, az nem ad reális képet, hiszen csak egy-két kritérium alapján készítették, így több más szempont vitatható. „Egy iskola tevékenysége nem csak ezekből áll” – fogalmazott Bartolf Hedvig, aki szerint egész kritériumrendszer alapján kellene vizsgálni a tanintézeteket. Hozzátette ugyanakkor, hogy a gyakorlatban semmi jelentősége a honlap által felállított rangsornak.

Bálint István, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium igazgatója emlékeztetett: negyedik éve tudhatják magukénak a címet. Kifejtette, örömmel fogadták a hírt, de számítottak is rá, hiszen az elmúlt tanévben is kiváló eredmények voltak. Rámutatott, a listavezetői szerep a tanárok és a diákok közös munkájának gyümölcse.

PAP MELINDA

A Bolyai Farkas Gimnázium

A marosvásárhelyi tanintézet létrehozásának ötlete a 1556-os kolozsvári országgyűlésen fogalmazódott meg, amikor több új református iskola alapításáról döntöttek. A következő év februárjában Gyulafehérváron Jagelló Izabella magyar királyné a Ferenc-rendiek egykori kolostorát jelölte ki a tanintézet számára. 1601–1602-ben Basta hadai feldúlták a Vártemplomot, a tanintézet ekkor költözött jelenlegi helyére. 1794-ben a felsőbb osztályokban megkezdtek a jog tanítását, három évre rá a természettudományok. 1802. szeptember 27-én a kollégium birtokába kerül a város első nyomdája. Bolyai Farkas 1804 májusában tartotta meg székfoglaló beszédét, melyben az oktatás korszerűsítését szorgalmazta, és elkezdődött az intézet felvirágzása. Itt tanult a matematikus fia, Bolyai János is. A trianoni békeszerződés után az épület államosították. 1957-ben, fennállásának 400. évfordulóján felvette a Bolyai Farkas nevet. Az 1960-as évben vegyes tannyelvű iskolává vált, a 2005–2006-os tanévtől kezdődően szüntették be a román osztályokat. Az épület homlokzatára 2007 nyarán, a Bolyais Öregdiákok Világtalálkozóján visszahelyezték a Református Kollégium címerét.

Megkérdőjelezett érettségi felkészítő

Kérdések merültek fel a magyarországi Nemzetstratégiai Kutatóintézet által finanszírozott ingyenes érettségi felkészítőkkel kapcsolatban. Többek között az is megfogalmazódott, hogy a Szász Jenő által vezetett intézet miért csak a két szé- kely megyében – Hargita és Kovászna

és akik a hivatalos rendszerben soha nem kapnak javadalmazást a felkészítőkért” – vélekedett az államtitkár. Király András úgy vélekedett, nem kellene politikai tő- két kovácsolni az ilyen jellegű támogatá- sokból. Hasonlóképpen vélekedik a kér- désről Burus-Siklódi Botond, a Romániai

ám hiányérzete is van a projekt kapcsán. „Nincs kellő információ arról, hogy mi- lyen szempontok alapján válogatják ki a felkészítőkön részt vevő tanárokat és diákokat. Persze erre az is lehet a válasz, hogy az panaszkodik, aki kimarad, de kel- lő tájékoztatással a félreértések elkerül- hetők” – fogalmazott az RMPSZ elnöke. Burus-Siklódi Botond szerint az érthető, hogy román nyelvből a két szé- kely me- gyében tartanak ingyenes felkészítőket, hiszen ott vannak a legnagyobb gondok ebből a tantárgyból, ám matematikából a más térségben élő végzős is igényt tart- hatna a segítségre. „Mindenki úgy állítja össze a saját programját, ahogy akarja. Ám amikor egy hatalmas pénzüsszegegről döntenek, kikérhették volna a szakmai szövetségek, a hatóságok, például a tan- felügyelőségek véleményét is” – szögezte le a pedagógusszövetség elnöke.

Egyéb prioritások

Burus-Siklódi Botond meglátása szerint a romániai magyar oktatásban az éret- ségi felkészítőknél vannak égetőbb prio- ritások, melyekre pénzt kellene költeni. „Évek óta gondot jelent a sajátos tanterv és a magyar diákok számára tervezett specifikus tankönyvek megírása. Arra kellene összpontosítani, hogy ne kerül- jünk a tavalyihoz hasonló helyzetbe. Ugyanis bár a kiírás és a tendereztetés is rossz volt, nem is állnak készen a fi- ókokban pályázatra várva a magyar tankönyvek. Nagy szükség lenne a ma- gyar diákok számára írt, specifikus ro- mán nyelv és irodalom tankönyvekre, valamint anyanyelv, zenei anyanyelv és a kisebbségek történetével foglalkozó tankönyvekre. Ezek megírását kellene elsősorban támogatni” – mondta a pe- dagógusszövetség elnöke.

Bővíteni kellene a projektet

A sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Liceumban a tanfolyamot lebonyolító alapítvány munkatársai népszerűsítet- ték a lehetőséget a végzős diákok köré- ben, de a tanároknak nem ajánlottak fel együttműködést, nem is konzultáltak velük – mondta el lapunknak a tanin- tézet román nyelvet és irodalmat oktató tanára, Rusznák Gabriella. A tanárnő úgy vélekedett, hogy akik románból rendszeresen készülnek az órákra, ko-

•Érettségi és matematika. A leggyengébbeket kellene felzárkóztatni

– támogatja a magyar végzősöket, mi- lyen alapon válogatják ki a diákokat és a tanárokat, akiket megfizetnek a hét- végeken tartott órákért. Értésüléseink szerint több pedagógus elégedetlen a tanfolyamok szervezési és lebonyolítási módszerével.

Kit fizetnek meg a pluszórákért?

Király András oktatási államtitkár a sajtóból értesült a program részletei- ről. Megkeresésünkre elmondta, hozzá is eljutottak a pedagógusok panaszai. „Minden ingyenes felkészítőnek örülünk, ám olyan panaszokat hallottam, hogy a tanintézeteket nem keresték meg ezzel a lehetőséggel, és önkényesen válogatják be a projektbe a diákokat. A tanárok is méltatlankodnak, hiszen a szakmát, az iskolákat nem lehet kihagyni egy ilyen kezdeményezésből. Pénzről is szó van, és éppen azokat a tanárokat diszkriminál- ják, akik évekig foglalkoznak a diákokkal,

Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke, aki elmondta, minden segítség jól jön, ami a gyerekeknek a ta- nulásban való haladásához hozzájárul,

„Évek óta gondot jelent a sajátos tanterv és a ma- gyar diákok számára ter- vezett specifikus tanköny- vek megírása. Arra kellene összpontosítani, hogy ne kerüljünk a tavalyihoz ha- sonló helyzetbe. Ugyanis bár a kiírás és a tendereztetés is rossz volt, nem is állnak készen a fiókokban pályázatra várva a ma- gyar tankönyvek.”

molyan veszik a tanulást, nem szorulnak rá semmilyen felkészítőre vagy magánórákra. Rámutatott, hogy az Amőba Alapítvány által meghirdetett projektben is inkább a matematika iránt volt nagyobb az érdeklődés. „A diákoktól hallottunk a dologról. Furcsálltuk, hogy miután a jelentkezőkkel felmérőket írtattak, csak azokat vették fel, akik négyes osztályzatnál jobbat kaptak. A leggyengébbeket kellene pluszórán felzárkóztatni” – szögezte le a tanárnő. Úgy fogalmazott, a tanárok kiválogatásánál nem volt nehéz dolguk a projekt levezetőinek, hiszen minden tanár – aki már tanított végzős osztályban – tudja, hogy a hasonló felkészítőknél mi a feladata. Bartolf Hedvig, Hargita megye főtanfelügyelője kifejtette, az utóbbi években nem sikerült a pedagógusoknak külön fizetni a felkészítő tevékenységért, azért

„Minden ingyenes felkészítőnek örülünk, ám olyan panaszokat hallottam, hogy a tanintézeteket nem keresték meg ezzel a lehetőséggel, és önkényesen válogatják be a projektbe a diákokat.”

is jó lehet ez a program, mert javadalmazták a benne részt vevő tanárokat. A főtanfelügyelő ugyanakkor úgy vélekedett, jó lenne, ha a programot Hargita megye teljes területére ki lehetne terjeszteni, s nemcsak egyes városok és egyes diákok részesülhetnének benne,

„hogy senkinek ne legyen keserű a szája ezzel kapcsolatban”.

Mennek előre

„Kizárólag szakmai szempontból közelítjük meg ezt a kérdést, hiába próbálnak egyesek politikai színezetet adni ennek is” – mondta el megkeresésünkre Bereczki Kinga, a sepsiszentgyörgyi Amőba Alapítvány képviselője. Megfogalmazása szerint ezek a felkészítők bizonyítottan hasznosak, a fiataloknak szükségük van ezekre, ők örülnek, hogy az anyaországban gondoltak erre, és biztosítják a forrásokat. „Mi végezzük a dolgunkat, egyébbel nem foglalkozunk” – mondta Bereczki Kinga.

BÍRÓ BLANKA

Több mint nyolcszáz végzöst készítenek fel

Az eddig legtöbb nehézséget okozó tantárgyakból, elsősorban román nyelv és irodalomból készíti fel érettségire a székelyföldi magyar fiatalokat az a program, amelyet a magyarországi Nemzetstratégiai Kutatóintézet és partnerei indítottak útjára január elején Székelyudvarhelyen. A két székely megyében több mint nyolcszáz végzős vesz részt a MÜTF Oktatási Központ, a Hargita megyei Fidelitas Egyesület, a sepsiszentgyörgyi Amőba Alapítvány, illetve a Nemzetstratégiai Kutatóintézet (NSKI) által indított ingyenes érettségi felkészítőkön. Szász Jenő a székelyudvarhelyi sajtótájékoztatón úgy fogalmazott, a projekttel az a céljuk, hogy minél több diák megszerezze az érettségi oklevelet, és ennek birtokában könnyebben tudjanak munkahelyet szerezni a Székelyföldön. A MÜTF Oktatási Központ már 2012-ben indított ingyenes felkészítőket, és ennek eredményeit elemelve arra jutottak, hogy a programban résztvevők 30 százalékkal jobban teljesítettek az érettségien a megyei átlagnál. Sepsiszentgyörgyön például a tavalyi felkészítőn részt vevő, a próbaérettségien gyenge eredményeket elérő diákoknak a nyári megmérettetésen sikerült közepesre javítaniuk osztályzataikat. A felkészítőt matematikából, valamint román nyelv és irodalomból külön-külön 55 órás modulokban szervezik meg, az órá-

kat szombatonként tartják. A háromórás előadásokat két részre osztották, hatvan percet arra szánnak, hogy a diákok tanári felügyelet alatt a korábban tanultakkal kapcsolatos feladatokat oldjanak meg önállóan. Ezeket a feladatokat helyben kiértékelik, így a végzősök azonnali visszajelzést kaphatnak. Különböző teszteket is íratnak, ezek eredményeit közlik a szülőkkel. A felkészítőkön a létszám korlátozott, a csoportokat decemberben előzetes szintfelmérés alapján alakították ki. Az első órákon a tanulás módszertanával foglalkoznak, majd érettségi tételeket kell megoldaniuk a végzősöknek. Mind a két megyében túljelentkezésről számoltak be a szervezők. Az ingyenes tanfolyamokat Udvarhelyszéken három településen: Székelyudvarhelyen, Szentegyháza és Székelykeresztúron szervezik meg, de tartanak órákat Csíkszeredában és Gyergyószentmiklóson is. Kovászna megyében az Amőba Alapítvány a tavalyi sepsiszentgyörgyi sikeren felbuzdulva már Kézdivásárhelyen, Kovásznán és Baróton is várja a végzős diákokat. „Lényeges az érettségi vizsgákon elért eredmények számbavétele, hiszen abból kiderülhet, hol vannak gondok az oktatási rendszerben. A kisebbség fennmaradása szempontjából elengedhetetlen, hogy például román nyelv és irodalom tantárgyból olyan tanterv készüljön,

amely segíti a tananyag minél hatásosabban történő elsajátítását” – mondta Szász Jenő. Az NSKI vezetője szerint megpróbálják kideríteni, hogy a gondok az állami rendszerben, a szülők, a diákok vagy éppen tanárok hozzáállásában gyökereznek, a következtetéseiket a tanintézetekhez is eljuttatják. Szász Jenő elmondta, Székelyföldön évek óta csak 50 százalék körüli a sikeres érettségizők aránya, és a legtöbben a román nyelv és irodalom vizsgán buknak meg. „Az általunk támogatott program éppen a legnagyobb nehézséget okozó akadályok leküzdését segíti” – fogalmazott. Szász szerint a rossz érettségi eredmények azt is jelzik, hogy a román állam „olyannyira erőlteti a román nyelv és irodalom megismerését, és olyan tárgyi tudást követel”, amelyet a kisebbségben élő fiatalok csak nehezen szerezhetnek meg. Hozzátette, a kialakult helyzet minden bizonnyal a fiatalok és a szülők kifogásolható hozzáállásán és a pedagógusok nem mindig lelkiismeretes munkáján is múlik. Az elnök azért tartotta a Nemzetstratégiai Kutatóintézet illetékességi körébe tartozónak a diákok felkészítését, mert az intézet a humán erőforrás-gazdálkodást tekintti legfontosabb küldetésének. „Valamennyi gazdasági és természeti erőforrásnál nagyobb kincs a magyar kultúrkörhöz tartozó ember” – jelentette ki Szász Jenő.

A tömbmagyarságban is bizonytalan a kis iskolák léte

Szórványosodó székellyföldi iskolák

Újra kell gondolni az iskolahálózatot, ugyanis a gyereklétszám folyamatos csökkenése miatt egyre bizonytalanabb a kis iskolák léte – mondta Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő. A szakember annak kapcsán nyilatkozott a sajtónak, hogy a háromszéki Ozsdola önkormányzata eldöntötte: a következő tanévtől megszünteti a községhez tartozó Hilib falu elemi iskoláját. A tervek szerint az összevont osztályban tanuló nyolc kisdíákot iskolabusszal vinnék a községközpont iskolájába. A hilibi iskolában ugyanis a jövő tanévtől egy osztályban egy tanítónő felügyelete mellett kellene tanulnia öt évfolyamnak, amit az oktatási törvény nem engedélyez.

Csökkenő gyereklétszám

Keresztély Irma úgy fogalmazott, csupán egy-két évig lehet késleltetni a kis vidéki iskolák megszüntetését, összevonását, az eljárás azonban hosszú távon elkerülhetetlen. Mivel a demográfiai mutatók szerint évről évre folyamatosan csökken a gyereklétszám, ezek az iskolák anyagiilag sem fenntarthatók, ráadásul az oktatás minőségét sem tudják biztosítani, mutatott rá a főtanfelügyelő. A tömbmagyarságban is szórványosodás kezdődik, a jelenlegi iskolahálózat ebben a formában nem fenntartható – nyilatkozta a sajtónak a szakember. Hozzátette, az oktatási minisztérium országos szinten újabb leépítéseket tervez, melynek a kis vidéki iskolák lehetnek az első áldozatai. A hilibi iskolára vonatkozó döntés kapcsán leszögezte, amennyiben az önkormányzat biztosítja a kisdíákok számára az iskolabuszt, ezek még nyerhetnek is azzal, hogy nem összevont osztályban tanulnak. A községi iskolában ugyanis jobb minőségű oktatásban részesülhetnek, a nagyobb létszámú közösség pedig a versenyszellemre is ösztönzőleg hat. „A kisdíákok esélyegyenlőséghez való joga nem csorbul, végleges tanítói állás pedig nem szűnik meg, hiszen a hilibi tanítónőnek Ozsdolán van az állása. A tanfelügyelőségnek nincs oka felülbírálni az önkormányzat döntését” – jelentette ki a sajtónak Keresztély Irma.

Vonzóvá tenni a tanintézeteket

A helyi lakosság azonban másként tekint az iskola bezárására: Jakab-Fancsali Kálmán ozsdolai plébános, címzetes esperes és dr. T. Szabó Levente, a Babes-Bolyai Tudományegyetem tanára online petíciót indított az iskola megmentésére, melyben arra hívják fel a figyelmet, hogy a tanintézeteket nem lehet kizárólag gazdasági megfontolások szerint működtetni. „Nem a források elvonása a megoldás, hanem épp az oktatási intézmények további fejlesztése, s ezáltal vonzóvá tétele. Ezért kérjük, hogy a teljes községi iskolahálózat működését gondolja újra a helyi tanács” – áll a petícióban, melyet eddig mintegy 150 személy látott el kézjeggyel. „Úgy látjuk, hogy veszélyes és súlyos következményekkel járhat, ha az oktatással kapcsolatban rövid távú folyamatok alapján születnek hosszú távú döntések. Ha azért szűnik meg egy iskola, mert egy adott pillanatban alacsony a gyereklétszám vagy magas a fenntartására szükséges összeg, már nem lehet tisztán látni, hogy nem a megszüntetése járul-e valójában hozzá még súlyosabb krízishez: például a gyereklétszám hosszú távú visszaeséséhez, a közösség elszigetelődéséhez, a falu vonzerejének a csökkenéséhez. Épp ezért biztatjuk a helyi önkormányzatot, hogy – ha szükséges, akkor akár szakértők bevonásával – kezdeményezzen, ne várja tétlenül és ne a hilibi iskola bezáráshoz hasonló pótcselekvéssel próbálja megoldani – az elhibázott állami finanszírozás miatt számos más romániai iskolához hasonló fenntartási gondokkal küszködő – ozsdolai oktatás problémáit. Az önkormányzat fontolja meg, hogy nem vonzhatná-e vissza a kézdívasárhelyi iskolákba távozó gyerekeket, ha a helyi tanács még intenzívebben befektetene szabadidős iskolai programokba, vagy adókedvezményrel biztatná azokat, akik helyben járatják a gyerekeiket iskolába. Fontolja meg, hogy vajon nem jelenthetne-e kitörést hosszabb távon, ha jogi és adminisztratív eszközökkel segítene mi-

nél több helyi családot nevelőszülővé válni. Kérjük, fontolja meg, hogy nem jelentene-e előremenekülést a jelenlegi helyzetből egy napközi kísérleti jellegű beindítása, amely hosszú távon épp azáltal térülhet meg befektetesként, hogy helyben munkahelyeket teremt, megkönnyítheti a szülők munkavállalását, elmélyült iskolai foglalkozást nyújt, s elvben akár jobb majdani iskolai eredményeket tesz lehetővé” – olvasható a petícióban.

A kis iskolák megőrzése

A diáklétszám drasztikus csökkenése miatt veszélybe kerülő kis iskolák megőrzése évek óta foglalkoztatja az illetékeseket. Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese a témában tavaly októberben közzétett vitaindítójában rámutatott, hogy a szövetség a kistérségi iskolahálózatok kialakításával és a szórványkollégiumi rendszer kiteljesítésével, működésének megszilárdításával biztosítaná a romániai magyar nyelvű oktatás jövőjét. A magyar nyelvű közoktatással kapcsolatos teendőket összegző dolgozatot a szövetség oktatási főtitkárhelyettese a Kulturális Autonómia Tanács (KAT) megbízásából írta. Ebben leszögezi: az RMDSZ továbbra is olyan oktatási rendszer létrehozását tekinti céljának, amely minden magyar gyermek számára biztosítja az anyanyelven való tanulás lehetőségét. „Cél, hogy egyetlen magyar tanuló se kényszerüljön más tannyelvű iskolába” – fogalmaz a dokumentum. A vitaindító többek között az Iskolák veszélyben program kutatási adatait idézi, amely a megszűnés határán lévő, veszélyeztetett magyar oktatási helyszíneket térképezi fel és összegzi. A kutatás szerint Erdélyben 2006 óta folyamatosan csökken a magyar iskoláskorú gyermekek száma, az apadás a szórványvidékeket hatványozottan érinti. A kutatók a te-repmunka során 235 veszélyeztetett magyar oktatási helyszínt azonosítottak, a legtöbbet Maros és Kolozs megye szórványvidékein.

Hírösszefoglaló

Székelyudvarhelyen is meghonosodhat a Waldorf-oktatás

Emberközpontúságra épülő pedagógia

A Hargita megyei tanfelügyelőség és a szülők is pozitívan viszonyulnak a Székelyudvarhelyen is meghonosítandó Waldorf-oktatás kérdéséhez. A „szülők iskolája” mottóval illetett alternatív pedagógiai rendszer kialakítása érdekében létrejött egy közösség a világhálón – összefogással az első udvarhelyszéki Waldorf-csoport már 2016-ban elindulhat.

A Waldorf-pedagógia Romániában körülbelül húsz éve államilag támogatott hat másik alternatív oktatási módszerrel együtt, így itt könnyebb ilyen tanintézetet létrehozni, mint a környező országok jó részében – fejtette ki Egyed Ufó Zoltán szülő, a húszfős udvarhelyi Waldorf-kezdeményezés oszlopos tagja. A világ egyik legelterjedtebb alternatív pedagógiai rendszere Németországban jelent meg közel száz éve, az osztrák Rudolf Steiner oktatási filozófiájára épülve. Székelyföldön több ilyen tanintézet működik: Csíkszeredában, Sepsiszentgyörgyön és Marosvásárhelyen már sikerült gyakorlatba ültetni a szülők elképzeléseit, de 2016-ban Székelyudvarhely is felkelülhet a Waldorf-térképre.

Gondolkodásra nevelni

Tavaly ősszel született meg az ötlet, hogy az udvarhelyszéki diákok számára is elérhetővé tegyék az emberközpontúságra épülő pedagógiai rendszert. A hivatalos meghatározás szerint a Waldorf-iskola tiszteletben tartja a diákok, illetve a szülők vallásos és más meggyőződését, az eltérő kultúrák sajátosságait, emellett minden gyerek számára igyekszik megteremteni az érzelmi biztonságot és szellemi szabadságot, politikai és gazdasági kényszertől mentesen működve. Célja a gyerekek egészséges fejlődésének elősegítése az életkori sajátosságok figyelembevételével. A testi, lelki és szellemi adottságok fejlesztésére egyformán hangsúlyt fektet művészeti, gyakorlati és intellektuális képzések útján, továbbá önálló gondolkodásra nevel.

- **Önálló gondolkodásra nevel.** Az életkori sajátosságok figyelembevételét, az egyéni adottságokat is előtérbe helyezi a Waldorf-pedagógia rendszere

Tanintézet kalákában

A Waldorf-iskolákat mindig a szülők igénye hívja életre, a kezdeményezők összefogással építik fel a rendszert, amelyben az oktatás zajlik. Kalákában építkeznek, közösen döntenek a fontos kérdésekben szoros közösségbe tömörülve, tehát a Waldorf-iskola a szülők iskolája is – fogalmazott Egyed Ufó Zoltán. A kezdeményezés Facebook-oldalára érkezett visszajelzések szerint az alternatív óvodai és iskolai oktatás bevezetését több mint negyven szülő támogatná, és a megyei tanfelügyelőség is segítőkésznek bizonyul. A térség első Waldorf-osztálya egy természetközeli iskolában, Székelyudvarhelyen vagy egy szomszédos településen jöhetne létre – mondta el Egyed, hozzátéve, nagy szerencse, hogy Székelyudvarhelyen több olyan pedagógus is él, akinek van waldorfos képesítése.

Korszakos oktatás, élesebb emlékek

A nevelési elvekhez hasonlóan a tanmenet is eltér a hagyományostól: a tevékenység úgy épül fel, hogy abban a játék és a kreativitás kibontakoztatása kiemelt hangsúlyt kap. A cél már az óvoda kezdetekor megszerettetni a gyerekekkel a tanulást, és hagyni, hogy saját ütemükben, mértékükben elégséket ki tudásszomjukat. A napok a tananyag-

hoz kapcsolódó játékokkal kezdődnek, ezt követi a főoktatás epochális (korszakos) rendszerben: hetekig mindennap a két reggeli órát ugyanannak a tantárgynak szentelik, így lehetőség adódik a témában való elmélyedésre. Néhány hét múlva váltanak, akkor változik a főtárgy. A Waldorf-iskolában nincs osztályozás, sem egységes sablon, amelyhez a gyerekeknek igazodniuk kellene. Ha valaki lemarad, nem ítélik el, hiszen később behozhatja hátrányát – fejtette ki Egyed.

Hozzáállás kérdése

Bár a waldorfos diákok nem tanulnak meg első osztályban írni-olvasni – elemistakorban a szülőknek úgy tűnhet, gyerekük kevesebbet tud kortársainál –, nyolcadik osztályra nemcsak utolérlik, de gyakran meg is előzik a többieket. A tanító nyolc évig oktatja az osztályt, de a rendszer az érettségig kísérheti a diákokat. Az alternatív oktatásban részesülők érettségi átlaga országos szinten kiemelkedő – mondta el Egyed Ufó Zoltán, hozzáfűzve, az emberközpontú tanítás a hagyományos iskolában is megvalósulhat a pedagógus hozzáállása függvényében.

BÁLINT KINGA KATALIN

Vekerdy Tamás: érzelmi biztonság kell a gyerekeknek, nem hajsza

Szorongó gyerekeket „nevelnek” az iskolák

„A tanárok le akarják adni az anyagot – de a gyerekek nem akarják felvenni többé. Szorongó gyerekekből, szorongó felnőttek lesznek. A kreativitás oldaná a feszültséget... a tudás helyett az érzelmi biztonság adja meg a biztos alapokat gyermekeinknek” – olvashatóak Vekerdy Tamás népszerű magyarországi gyermekpszichológus örök érvényű gondolatai többek

is ismert szakember hosszú évek óta kongatja a harangot a kreativitás, az érzelmi biztonság mellett és a konzeratív túl szigorú, csupán tudásanyag-ra épülő oktatással szemben.

A család helyett az iskola vált az oktatás kizárólagos terepévé

Az utóbbi száz évben többen változott a világ a gyerekek körül, mint azelőtt

nal. A Funkcionális Anatómiai Intézet agykutatója, Hámori József meg is erősítette: az iskoláskorú, első osztályos gyerekek keze anatómiailag még nem alkalmas arra, hogy a gyakorlófüzet apró sorai közé még apróbb vonalakat és hurkokat húzogasson. A finom mozgáskoordinációt pontosan az a gyakorlat segít kialakítani, amit a régi módszer írt elő. 1905-ben azt is tudták még, hogy a kamaszkorban nem szabad a gyereket megterhelni, hiszen élettani eredetű fáradtságban szenved – a mai iskolarendszer erre nincs tekintettel, éppen abban a korban követel maximumot a gyerektől, amikor ő arra fizikailag nem képes. Már a kilencvenes évek elején lezajlottak azok a vizsgálatok, amelyek kimutatták: az iskolában szerzett tudás legtöbb 18 százalékban számít a felnőtt későbbi sikeres boldogulásában. A tudásanyag 75 százalékát az eminens is elfelejti öt év alatt; az emberek átlagosan 9 százalékára emlékeznek az iskolában tanultakra úgy, hogy azt alkalmazni tudják.

Nem szabad fetisizálni a tudásanyagot

Mégis miért van az, hogy a mai 80 éves jobban emlékszik arra, mit tanult annak idején az iskolában, mint a gyerek? Mert annak idején kevés, de jól rendszerezett információt sajátított el – magyarázta Vekerdy. Az a tanulság, hogy nem szabad fetisizálni a tudásanyagot. Az iskolák szorongó gyerekeket „nevelnek”, szorongó gyerekekből szorongó felnőttek lesznek, a szorongás márpedig megakadályozza, hogy képességeink maximális fokán teljesítsünk. Az érzelmi intelligencia sokkal fontosabb a későbbi boldogulásban, mint az IQ; a gyerekek az érzelmi biztonságot kell megadni, nem pedig tanulásra hajszolni. A szorongó szülő „a legjobbat akarja” a gyerekének, magánóráról magánórára hajszolja, már az óvodában is vannak helyek, ahol nem játszanak, hanem az iskolára készülnek a gyerekek. Pedig ez neki nem jó, és később sem lesz ettől sikeresebb.

- **Ők sincsenek könnyű helyzetben.** „Az utóbbi száz évben többen változott a világ a gyerekek körül, mint azelőtt több ezer év alatt – átláthatatlanná vált számukra”

közt a *Transindex.ro*-n. Mit tegyek, ha már ötödször szólok a gyerekeknek, és még mindig nem húzta föl a zokniját? Hogyan kezeljem a helyzetet, ha el van keseredve, mert pápaszemesnek csúfolják az iskolában? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kaptak alternatív választ mindazok, akik hallották már Vekerdy Tamás pszichológus előadásait, olvasták írásait, könyveit. Vekerdy nemcsak jó pszichológus, hanem tapasztalt szülő és remek előadó – ezt tapasztalhatták mindazok, akik részt vettek előadásain, melyek keretében az alternatív iskolák prófétájaként

több ezer év alatt; átláthatatlanná vált számukra, mivel már nem működnek a régi módszerek a tudás elsajátítására. A család helyett az iskola vált az oktatás kizárólagos terepévé, a mostani iskola viszont olyan dolgokat követel a gyerektől, amire ő nem képes, vagy ha mégis alkalmazkodik, beleroppan. Vekerdy egyik kedvenc példája a mai írásktatási módszer. A régi tanító nénik ösztönösen alkalmazott módszere még az volt, hogy a gyereket arra bátorították, otthon a földre terített újságpapíron kerekítse a betűket, minél nagyobbakat, minél vastagabb írón-

Hogyan lehet az érzelmi intelligenciát fejleszteni az iskolában?

Művészeti oktatás által. Egészségesen fejlődik a gyerek, ha kreativitását nem elfojtják, hanem bátorítják. Csak nem szabad azt elfelejteni, amit Márai is megjegyzett, hogy a művészet nem az, amit a nyárspolgár hisz róla, vagyis nem „a művelődés tárgya”. Ráadásul a művészet az agresszióoldás leghatékonyabb eszköze – állítja Vekerdy. Kínában a konfucianusok, az ókori Görögországban a püthagoreusok, peripatetikusok nem hiába fektettek nagy hangsúlyt a művészetek oktatására. Zenét, táncot, éneket tanítottak az ifjaknak, akik rendszeresen sportoltak is. Mi inkább a középkori skolasztika örökösei vagyunk: a lectio során a tanár felolvasta, „a fejekbe töltötte” a leckét. Ennek képezték ellenpólusát az akkor alakult egyetemek, ahol a disputa, a vita volt a tanulási folyamat legfontosabb eleme.

„Leadni” és „felvenni” a tananyagot

A tanárok ma le akarják adni az anyagot – de a gyerekek nem akarják felvenni többé – idézte egy pedagógus megállapítását Vekerdy. Erre vezethetők vissza a sokszor panaszt magaviseleti problémák is. A mai kompetitív tanítási módszerek ellenében sokkal hatékonyabb a kooperatív tanítás, amely minden egyes tanulót bevon, és együttműködésre készítet. Bármilyen témát tanulnak éppen, annak egyes altémáit nekik maguknak kell kidolgozniuk: csoportokban dolgoznak, nyüzsgőnek, kommunikálnak, megtanulják használni a könyvtárkatalógust, kikeresik a könyveket, összeszedik az információkat, és a végén minden csoportból egyvalaki elmondja, mire jutottak. Az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban például az a mottó: „Mi nem az életre készülünk, hanem élünk.” Sokan azt állítják, az integráló módszer – vagyis amikor mindenféle képességű, háttérű, esetleg fogyatékkal élő gyerekek tanulnak együtt – visszahúzza a tehetséges gyerekeket. Vekerdy ezt határozottan cáfolja. Mivel az effajta, kooperációra épülő módszer a szociális készségeket növeli, a tehetségeseket is engedi kibontakozni.

A kreativitás fejlesztése

A kreativitás főleg a divergens gondolkodás sajátja: az, amely ezerfele szalad,

asszociál, keresi az utakat. A hagyományos iskola a konvergens gondolkodást szereti, azt bátorítja, azt emeli föl. A tehetséges, kreatív gyerek, amikor felelni szólítják, és hirtelen mindenféle eszébe jut, leültetik, és rossz osztályzatot kap, mert „mit beszél össze-vissza” – eközben aki a megtanult és „egyedül üdvözítő” módon elhárítja a választ, azt megdicsérik. Nem véletlen, hogy az eminensek kevésbé sikeresek az életben, amely mindig új és új probléma, kihívás elé állítja őket, és a megoldás megtalálásánál néha kifejezetten hátrányos a régi sémák alkalmazása. Mivel az iskolai eredmény

„Miért van az, hogy a mai 80 éves jobban emlékszik arra, mit tanult annak idején az iskolában, mint a gyerek? Mert annak idején kevés, de jól rendszerezett információt sajátított el. Az a tanulság, hogy nem szabad fetisizálni a tudást anyagot. Az iskolák szorongó gyerekeket »nevelnek«, szorongó gyerekekből szorongó felnőttek lesznek.”

nem korrelál az életben elért sikerekkel, miért is hajtjuk a gyereket, hogy jó tanuló legyen? Vekerdy tanácsa az, hogy – ha már hagyományos iskolába jár – hagyjuk, hadd legyen „rossz tanuló”. Ne szorítsuk két malomkő közé, ha már az iskola teljesítménycentrikus, ne követeljük tőle mi is „teljesítményt”, ne kinozzuk otthon korrepetálással, ehelyett adjunk érzelmi biztonságot, ölelést, együttlétet, közös reggelizést.

„Legyél, aki vagy” versus „legyél, akinek tenni akarlak”

Vekerdy szerint az iskola arra való, hogy a gyerek kibontakoztathassa személyiségét. Ez az egyik nevelési felfogás, amely azt kéri a gyerektől: „legyél, aki vagy.” Ahogy mindannyian más ujjlenyomattal vagy DNS-sel érkezünk, úgy a személyiségünk is nagyon különböző, kár lenne egységesen kezelni. A mai iskola nem ezen munkálkodik Vekerdy szerint, hanem a másikat felfogás alapján inkább azon, hogy „legyél, akinek tenni akarlak”. Könnyű

nem változni, könnyű nem alkalmazkodni a helyzethez, és nem figyelni a gyerek igényeire. Viszont azt is könnyű mondani, hogy azt csinál, amit akar. Egy amerikai kutatás kimutatta, hogy ugyanannyi deviáns kerül ki a két végletes nevelési módszer elszenvedőitől. Ha mindent megszabunk, vagy ha mindent megengedünk, egyformán könnyen lesz antiszociális, neurotikus. Középről kerülnek ki a harmonikus, többé-kevésbé egészséges emberek. De ez valóban fárasztó, ugyanis folyamatosan új döntéseket kell hozni. Oda kell figyelni, hogy az adott szituációban mi lenne a leghelyesebb. Például megszabom, hogy este fél 10-re otthon kell lenni, és ebből nem engedek? „De apa, értsd meg az egész osztály ott lesz...” Akkor is kötni kell az ebet a karóhoz? Vagy inkább mindig újra dönteni, odafigyelve? Ez fárasztóbb, de mégis egy ilyen viszonyban sokkal több öröme van a szülőnek is, és a gyerekek is jobban működnek. A lényeg, hogy legyünk jelen a gyerek életében, de a sajátunkban is.

A konzekvens nevelés

A konzekvens nevelés nem tévedés, mondja Vekerdy, de ez nem azt jelenti, hogy hülyeségekért büntetek. Nem állok le vitatkozni dackorszakban, vagy csak azért, mert félek a többiek véleményétől. Miért ne húzhatná fel a kinyúlt pulóverét az új helyett, ha ahhoz van kedve? Viszont mínusz 20-ban nem engedhetem ki saruban. Vannak dolgok, amiben igenis konzekvensnek kell lenni. Kiskorban a nap ritmusához érdemes ragaszkodni, a közös étkezésekhez például. Legyenek határok, korlátok, de csak kevés: mert ha minden tilos, akkor semmi nem tilos. Egy normális kisgyerek a nap végére mocskos és szakadt. Ha a gyerek új csizmát kapott, és nem keresi a legnagyobb pocsolját, hogy átgázoljon rajta, akkor talán nem is normális, mondják a svédek. És mit csináljon a szülő, ha mégis elveszíti a türelmét egy szituációban? „Például leguggolok a gyerekekhez, megfogom a karját, és határozottan azt mondom: Nem, ezt nem! És nézek rá. Prédikálni nincs értelme. Ha jó az érzelmi kapcsolatunk a gyerekünkkel, akkor ez hat, a gyerek mindent ért” – vélekedik a népszerű pszichológus.

Összefoglaló

Beszélgetés Zsigmond Emesével, a Napsugár és Szivárvány gyermeklap főszerkesztőjével

„Kincskereső munkát végzünk”

– Miként értékelné a legkisebbeknek szánt, színvonalas irodalmat nyújtó kiadvány 35 évét?

– Ünnepi évünk kezdődött 2015-tel, hiszen 35 éves idén januárban kisebbik gyermeklapunk. Hiába keresnénk azonban az archívumban a 35 évvel ezelőtti Szivárványt – a szerkesztőség

• Zsigmond Emese: „minden író-, költő- és grafikusnemzedékből megkerestek és megkeresnek a legfiatalabbak”

1980-ban elindította a kis lapot, viszont az akkori rendszer kommunista cenzúrája nem engedélyezte a javasolt Szivárvány címet, és kötelezően a Haza sólymainak kellett keresztelni a Napsugár „szárnyai alatt” induló, kisebbeknek szóló kiadványt. A kényszerű-kényszerített nevet aztán 1989 decemberében azonnal lecseréltük az eredetiként javasolt Szivárványra. Tehát nincsenek bekötött Szivárványok ebből az időből a szerkesztőségben sem: 1980-tól 1989-ig Haza sólymai-példányok jelentek meg. A két lapnak – a Napsugárnak és Szivárványnak – természetesen nemcsak a szerkesztősége volt ugyanaz, hanem a szellemisége, célja is. Ez pedig a kezdetektől máig lényegében változatlan: az alapvető emberi értékek, a magyarság történelmi, művelődési hagyományainak

szellemében akarjuk nevelni a gyerekeket. A célkitűzés azonos, csak az változott, hogy 1989 decembere óta szerzőinknek nem kellett “madárnyelven” beszélniük, ha történelmünkről, erdélyi magyarságunk sorsáról írtak.

– A Haza sólymainak olvasói emlékeznek arra, hogy 1989 előtt is próbálta becsempészni a szerkesztőség a sok hazafias, kommunista hangvételű, kötelező írás közé a színvonalas irodalmat. Miként történt ez?

– Ami jogi helyzetünket illeti, 1989 decemberéig a Román Kommunista Párt gyermekszervezete, a Pionértanács adta ki lapjainkat. Ez tartalmilag szigorú politikai cenzúrát jelentett, de a becsempészés mondhatni inkább fordítva történt. A lap nagy része színvonalas irodalomból és művészi értékű grafikákból állt, ezenkívül egy-két oldalnyi kötelező politikai jellegű vagy a rendszernek tetsző vers meg mese jelent meg. Egy-egy vezércikk vagy román versfordítás tartozott a kötelező anyagok közé – ezeket a szerkesztők kényszerű feladatként osztották ki egymás közt, és természetesen nem szívesen végezték el, de hogy a lap megjelenhessen, vállalni kellett ezt a kompromisszumot. A kötelező propagandisztikus szövegeket a lap elején elintézték, és aztán jöhettek az igazi, gyermekeknek való szövegek, a népmesék, népköltészeti alkotások.

– Kortárs irodalmi művek is bekerültek természetesen a lapba. Ha a Haza sólymaiban közlő szerzők nevével kellené fémjelezni ezt a korszakot, kiket sorolna fel?

– A szerkesztőség a Napsugárával közös volt, és az erdélyi magyar irodalom legjobbjai voltak a lap főmunkatársai. Sokan munkahelyüket illetően is, de más lapok szerkesztői szintén gyakran „menekültek” hozzánk – merthogy itt lehetett a szívnek tetsző, nem „nem elkötelezett” irodalmat közölni. Kányádi Sándor, Bálint Tibor, Fodor Sándor, Lászlóffy Aladár, Jánky

Béla – ők mind belső munkatársak voltak, a lap szerkesztőségében dolgoztak. Szilágyi Domokos és Bajor Andor például külső munkatársként vett részt a lap szerkesztésében, de szinte havonta közölt verset vagy mesét Veress Zoltán is. A grafikusok közül az akkori alkotók színe-java rajzolt a lapba: Deák Ferenc, Cseh Gusztáv, Soó Zöld Margit. Utóbbi belső munkatárs volt, és a kezdetektől, a Napsugár alakulásától napjainkig munkatársunk. (A Napsugár első száma 1957 januárjában jelent meg Asztalos István író, alapító főszerkesztő irányításával – szerk. megj.) Unipan Helga grafikus szintén a mai napig rajzol nekünk. Aztán ahogy teltek az évek, úgy kapcsolódtak be a fiatal szerzők – akik akkoriban még egészen fiataloknak számítottak. Például Markó Béla, Kovács András Ferenc is a mi oldalainkon indult gyermekversköltészetével. Amire szerfőltött büszkéek vagyunk, hogy minden író-, költő- és grafikusnemzedékből megkerestek és megkeresnek a legfiatalabbak.

– Ezek szerint egyfajta szerkesztési elve a lapnak, hogy teret ad az induló ígéretes írók, költők, grafikusok alkotásainak?

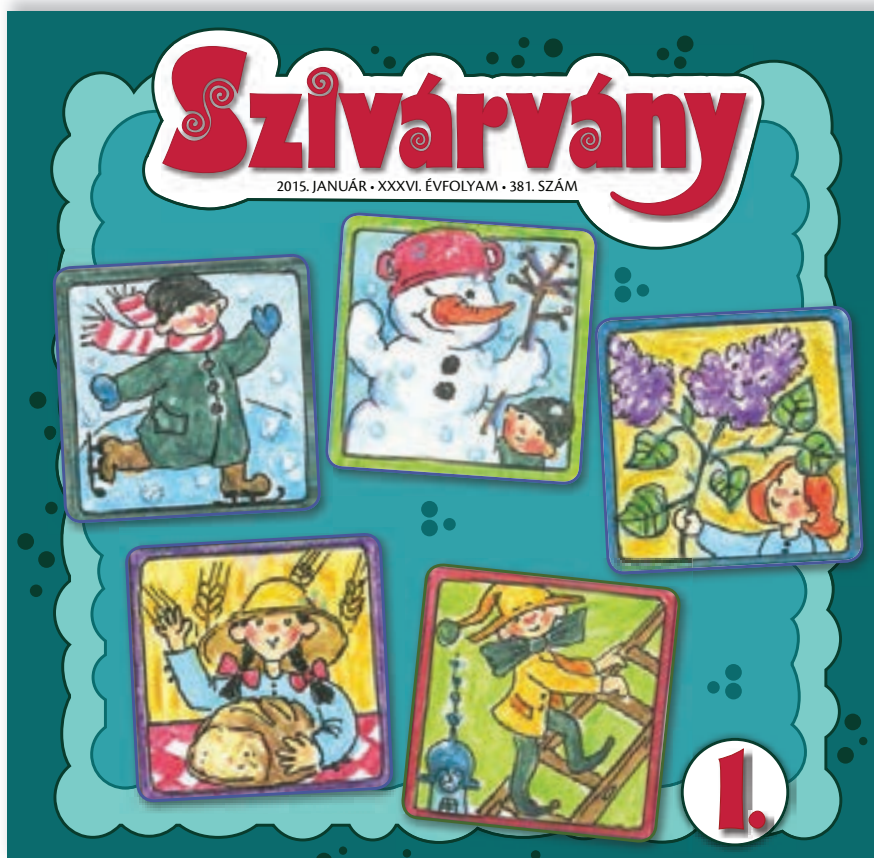
– Igen. Ugyanakkor fontos megemlíteni azt a tényt is, hogy a gyermekirodalmi lapnak főként manapság igen-csak akad konkurenciája Erdélyben. Nagy számban jelennek meg ugyanis itthon és Magyarországon is az inkább magazinjellegű, gyerekeket célzó kiadványok. Ezek mutatósak, piacosak, felkeltik a gyerekek érdeklődését, de velük ellentétben a mi legfontosabb őrünk és értékünk az, hogy rangos irodalmat és képanyagot jelentetünk meg. Nemcsak tetszetős a lap ily módon, hanem esztétikai mércével mérve is értékes szövegeknek és rajzoknak ad helyet. És ezt nem mondhatja el magáról egyetlen más, itthon kapható gyermeklap sem. Az is beszédes lehet, hogy a nálunk közlő szerzők érdekes módon egyetlen konkurens lap

szerkesztőségéhez sem kopogtatnak be, hogy közöljék a munkáikat, egyedül a *Napsugárt* és a *Szivárványt* keresik meg. Olyan sokan, hogy nem is jut minden hónapban rajzolnivaló mindenik nagyszerű grafikusunknak, és nem is tudjuk mindenik szerző művét megjelentetni. Így megengedhetjük magunknak azt a szerkesztői luxust, hogy válogassunk még a legjobb művek között is. A válogatás ugyanakkor nem gyengébb vagy jobb művek közt történik, hanem téma szerint.

– A *Szivárvány* is országos terjesztésű lap, akárcsak a *Napsugár*, és állandó, élő kapcsolatot tart fenn olvasóközönségével...

– Igen, a moldvai, magyarok lakta megyékbe is eljut, s a határon túlra is, de Bukarestbe is. Akik megismerik a lapot, azok hűségesek maradnak hozzá. Például amerikai magyar édesanya fedezte fel boldogan a világhálón a *Napsugárt* és a *Szivárványt*, és azt szeretete volna, hogy gyermekei kezükbe vehessék a lapot. Óriási lelkesedéssel és elismeréssel írta, hogy megkapták az első csomagot, és ez valóságos kincs számukra. Az interaktivitást is fontosnak tartjuk: a gyerekek állandóan visszajeleznek, és rendezvényeink révén is megszólítjuk az olvasókat, de természetesen szót kapnak azok a pedagógusok, akik a mi lapjainkra irányítják a gyerekek figyelmét. Mondhatni belső munkatársaink a tanítók és óvónők – több százukat személyesen is ismerjük annak köszönhetően, hogy meghívjuk őket nyaranta tanácskozásra és gyermektáborba. A gyermekcsoportokat a táborkokba elkísérik a tanítók, akikkel baráti viszonyt tartunk fenn, és akik nélkül a lapok nem jutnának el a gyerekekhez. Kell ugyanis valaki, aki felhívja a szülők és gyerekek figyelmét az értékeinkre – a hídszerepet pedig a pedagógusok töltik be.

– Ennek a hídszerepnek köszönhető, hogy a pedagógusok a *Napsugár* és a *Szivárvány* segítségével a kortárs gyermekirodalomra hívják fel a diákok

figyelmét... A fiatalabb kortárs írók, költők közül kik munkatársai a két lapnak?

– Állandóan jelentkezik verseivel László Noémi, Balázs Imre József, Nagyálmos Ildikó, Bertóti Johanna, és nagyon büszkéek vagyunk arra, hogy mi fedeztük fel a gyermekirodalom számára Máté Angit. Ő közben Magyarországra telepedett át, úgyhogy mostanában kevesebb mesét küld, de azért nem mondtunk le róla. És mi fedeztük fel Szócs Margitot, aki a *Napsugárban* közölte első gyermekverseit és meséit – biztosak vagyunk benne, hogy nemsokára megismeri a szélesebb olvasóközönség is. Tehát ugyanaz a kincskereső munka zajlik a *Napsugárban* és a *Szivárványban*, ami több mint 50 évvel ezelőtt kezdődött. Az akkori fiatalokból a legnevesebb tollforgatók lettek, s a majdani nagyok

pedig most is a mi lapjainkon közlik írásait.

– Ez a képi világ, az illusztráció tekintetében szintén megmutatkozik?

– Igen, most már a legnagyobb nevet sorolhatjuk fel, Az idősebb nemzedékről volt már szó, de hadd említsem meg Keszeg Ágnes, Kürti Andrea, Bak Sára, Szilágy Tosa Katalin nevét – a fiatal művészek állandóan rajzolnak a lapokban.

– Miként ünneplik a *Szivárvány* jubileumát?

– Az Életfa Családsegítő Egyesület által szervezett kolozsvári adventi sokadalom keretében tartottuk az ünnepelés nyitányát: író-olvasó, felolvasós, dedikációs találkozót rendeztünk szerzőkkel, gyerekekkel, szülőkkel, pedagógusokkal. Szeretnénk még hasonló, szélesebb körű találkozót szervezni Kolozsváron és Erdély több városában – mivel ehhez a korosztályhoz a játék illik leginkább – játékosan.

KISS JUDIT

Zsigmond Emese 1955-ben született a Hargita megyei Szentkeresztbányán, Marosvásárhelyen érettségizett 1974-ben, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarán szerzett magya-francia tanári oklevelet 1978-ban. Tíz évig a kolozsvári 5-ös Számú Általános Iskolában tanított magyar irodalmat. 1989 őszétől a *Napsugár* és a *Szivárvány* gyermeklapok szerkesztője, 1992-től főszerkesztője. A 2013-ban indult *Tanítók Lapjának* rovatvezetője, számos gyermekirodalmi kötet szerkesztője.

„Facultatist fără vizibilizare”, avagy a román nyelv tanulásáról

Facultatist fără vizibilizare – mondja magáról a látogatás nélkülre járó udvarhelyi egyetemista. Vicces, nevünk rajta. De ha egy kicsit is beleképzeljük magunkat helyzetébe, rá kell döbbernünk, hogy ez bizony cseppet sem mosolyognivaló.

Nyelvoktatás

vagy „anyanyelv-pedagógia”?

„A helyzet megítélésében abból kell kiindulni, hogy a magyar anyanyelvű gyermekek románnyelv-oktatásával

gógiának”), és bár ellenzek minden összeesküvés-elméletet, kénytelen vagyok rábólintani, hogy ejsze igaza van.

Magyarul nagyinál, magyar a Minimax

Az én történetem a román nyelv tanulásával kislányom óvodás korában kezdődött, mikor az óvó néni szemét lesütve és kezét tördelve elmondta a szülőknél, hogy csemetéik meglehetősen ellenszenvvel fogadják a román nyelvű

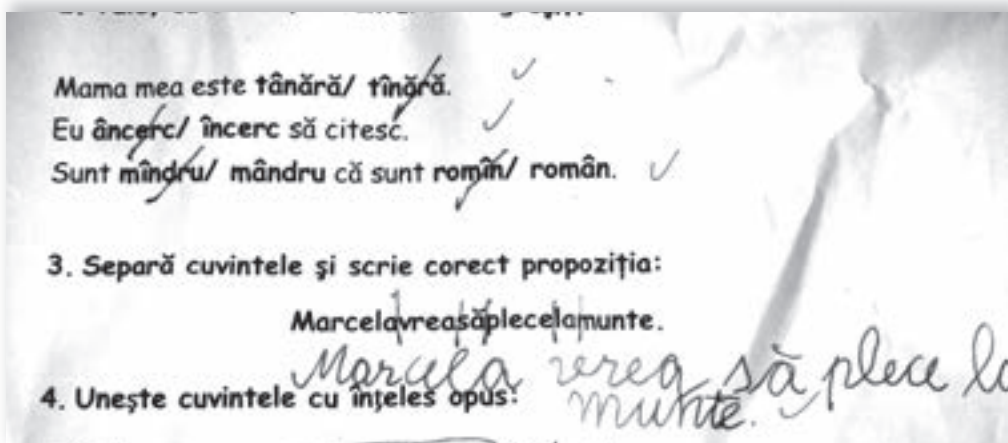
Megnyílik a nyelvtanulás ablaka

Frissen felfedezett felelőtlenségem mélységesen szégyellve faggattam az éppen kolozsváron előadást tartó Vekerdy Tamást, hogy mi lesz velünk.

– Jó lenne, ha Férj ezentúl románul beszélne itthon? – tettem fel a kérdést. (Nagy buzgóságomban arra már nem is gondoltam, mit szól majd Férj, ha közlöm vele, hogy én meg Vekerdy jól megbeszéltük, hogy ezentúl *Kecskemama és a három gida* helyett *Trei iezi, cucuiezi* kell mesélni Eszterünknek.) A tanár úrnak hál'istennek több esze volt: azt mondta, szó sincs róla, a gyerek meg fog tanulni románul, mikor arra fogékonnyá válik. Mindenki életében bizonyos kompetenciák elsajátítására bizonyos korban ún. „ablakok” nyílnak, amikor szinte játszva meg majd minden magától – szolt a bölcs öreg. És valóban. Kislányom életében is eljött a pillanat, amikor a nyelvtanulás ablaka megnyílt, és ő játszva és dalova jól megtanult... angolul. Mert a (nem mellékesen) jó tanár kezében volt olyan tankönyv, amely jól kitálat rendszer alapján, átláthatóan, követhetően kezelte a megtanulni való anyagot, s ami még fontosabb: korosztályának megfelelő formában és iramban haladtak. Négy év után jó kiejtéssel, nyelvtanilag helyes összetett mondatokban beszélt – kizárólag az iskolában megtartott órák nyomán.

Az angol nyelv tanításának ellenpéldája

Ennek a cikknek a román nyelv oktatásának fonákságairól kellene szólnia, de óhatatlanul bejön a képbe az angol nyelv tanítása is – ellenpéldaként. Mert ugye mostanában nemigen találkozni olyan gyerekekkel, aki már elég zsenge korától ne tudna angolul. Én úgy gondolom, hogy ez nemcsak azért van, mert a rajzfilm- és internet-függő generáció amúgy is sokat találkozik a nyelvvel, hanem elsősorban azért, mert az angolnyelv-oktatásnak jól kitalált módszerei vannak, és szerencsére ezeket most már a hazai iskolákban is nagy sikerrel alkalmazzák.

láthatóan mások a céljai és az érdekei a román többségnek és a magyar nemzeti közösségnek. Számunkra a cél a magas szintű, jól hasznosítható, stabil kétnyelvűség, amely nem szorítja háttérbe az anyanyelvet, román nemzeti szempontból az alacsony szintű, ún. felcserélő kétnyelvűség a cél, amely a nyelvcsere és az asszimilációt segíti elő, és amely arra is alkalmas, hogy gyenge román tudása miatt felnőttként is folyamatosan stigmatizálják és diszkriminálják a magyar anyanyelvű beszélőt. Csak ez lehet a magyarázata annak a paradoxális helyzetnek, hogy Trianon óta a román oktatáspolitikai és oktatási hatóság (maga a minisztérium) akadályozza a román nyelv hatékony oktatását.” Olvasom Péntek János professzor írását (Nyelvoktatássá válik a román nyelv tanítása, vagy megmarad eredménytelen „anyanyelv-peda-

tevékenységet az oviban, nem akarják megtanulni az idegen szavakat, csapnivaló a kiejtésük, és a néhány vegyes házasságból származó és emiatt románul már amúgy is beszélő társukat leszámítva meglehetősen passzívak. (Akkor esett le a tantusz, hogy én soha életemben nem TANULTAM románul, a nagymamám udvarán a román fogorvosék gyerekeivel játszva észrevétlenül kezdtem el románul is beszélni. Csak a pontos időt nem tudtam megmondani még hat-évesen sem: jót röhögtek rajtam, mikor megkérdezte egyikük, hogy hány óra, s én rávágtam vállvonogatva: Nu știu ceasul românește. Ma már tudom, hogy nem én voltam az egyetlen „felelőtlen” szülő, akinek addig eszébe sem jutott, hogy mi lesz a gyerek románnyelv-tudásával, teljesen magától értetődően magyarul beszélünk itthon, a nagyinál, az oviban és a doki néninél, magyarul olvastunk, és a magyar *Minimax*ot néztük.

Szóval: a nyelvtanulás ablaka megnyílt, a gyerekek két idegen nyelvet is elkezdtek tanítani, ő mégis csak egyet tudott elsajátítani. Pedig az elvárás kettő lett volna! Itt jön a gordiuszi csomó a hazai nyelvtanításban, már ami a kisebbségben élőket érinti. Hogy nekik két idegen nyelvet is meg kellene tanulni egyszerre. (Sőt aztán egy harmadikat is, de az már egy másik cikk témája.)

Nekünk kellene kidolgoznunk a rendszert

Hogy ez mennyire fair, arról nem is érdemes vitát nyitni, mert nyilvánvalóan nem az. Azonban arról, hogy legalább az optimális feltételeit miért nem sikerül megteremteni – na arról annál inkább.

Azt mondja Péntek János, hogy román nemzeti szempontból az a cél, hogy ne tanuljon meg a magyar gyermek jól románul. Legyen bizonytalan, kvázi használhatatlan a nyelvtudása, annál kevésbé jelent majd veszélyt felnőttként a munkaerőpiacon. Politikailag teljesen inkorrekt gondol-

„Csak a pontos időt nem tudtam megmondani még hatévesen sem: jót röhögtek rajtam, mikor megkérdezte egyikük, hogy hány óra, s én rávágtam vállvonogatva: Nu știu ceasul românește. Ma már tudom, hogy nem én voltam az egyetlen »felelőtlen« szülő...”

lat – de elképzelhető. Amit viszont annál nehezebben fogadok el, hogy a mi magyar közösségünk érdemben nem tesz ez ellen semmit. Azért mondom, hogy érdemben, mert ismert tény, hogy történik néhány próbálkozás alternatív románoktatásra, főleg alapítványok keretében, de ez édeskevés. Intézményesen azonban a romániai magyar pedagógustársadalom 25 éve megmaradt a mindenkorai román-tantern, -tankönyv és követelmények szörnyűsége fölötti siránkozásánál. Nem is értem, miként lehet, hogy annyi év alatt egyetlen olyan

kezdeményezést sem láttunk, amely arról szolt volna: ha már a központi hatalom részéről nem várhatunk csodákat, kidolgozunk mi egy olyan rendszert, amelynek segítségével minden erdélyi magyar gyermek megtanulja az állam nyelvét. Mert fontos. Mert érdekünkben áll. Legyen módszer, legyen eszköz, aminek segítségével mielőbb kommunikálni kezd románul is a gyerek, és akkor már nem fut a hideg a hátunkon, amikor a közismerten reformot még soha nem látott 5–8. osztályos tananyag azzal kezdődik, hogy olvassunk eredetiben Ion Creangát és Caragialét. Ideje volna felismerni, hogy minden államtitkári funkció és politikai paktum ellenére Romániában a tanügyi rendszer központilag nem lesz sem gyermek- és pláne nem magyargyerek-barátabb. Sok szülő már rájött, hogy jó lenne komolyan venni a román tanulást – de erre megoldásként csak a román óvodába, iskolába íratást látja – ami ugye fatális hiba.

Lírai én, Eminescu és ideidők

A félreértések elkerülése végett: nem akarok én ujjal mutogatni senkire, és nem varrnám senki nyakába feleslegesen ezt a problémát. Úgy gondolom, szülők, pedagógusok és magyarokat képviselő politikusok közös felelőssége az ügy. Jó és szükséges tehát, hogy minden anya és apa tisztában legyen a ténnyel: függetlenül attól, hogy a gyereke Csíkbán, Háromszéken vagy a Partiumban született, millió olyan helyzettel találkozhat, amikor létfontosságú, hogy ismeri, érti-e a hivatalos nyelvet. Ezért saját érdeke, hogy óvodán, iskolán kívül is lehetőséget teremtsen arra, hogy gyereke megismerje a többségiek nyelvét. (Tudom, ettől a legtöbb szülő haja az égnek áll, az enyém is állt annak idején, ma már másképp csinálnám, mert látom a következményeket is.) Nagyon ideje lenne, hogy minden tanító, tanár és iskolaigazgató szembenézzen a ténnyel: ami ma románnyelv-oktatás címen az iskolákban folyik, tulajdonképpen lát-szattévékenység, felesleges időpocsékolás. Kommunikációelméletről, lírai énről, Eminescu romantikus verseiről, Caragiale szarkazmusáról, igeidőkről és ragozásokról értekezni olyan gyerekekkel, fiatalokkal, akik képtelenek az alanyt az állítmánnal egyeztetni románul – abszurdum. (Az a diák, aki

ma tud románul, és akivel érdemben lehet a fentikről beszélni – az nem az iskolában tanulta meg a nyelvet. Erre mérget vehetünk.) A sült galambra várás helyett tehát inkább azon kellene lennünk, hogy mielőbb kitaláljuk, mi a román nyelv elsajátításának gyerekek számára adaptált formája. Minden idegen nyelvnek megvan a sajátja, az nem lehet, hogy éppen a románnak ne lenne. Bármennyire igazságtalan: szemléletváltásra a gyerekeinkkel szembeni elvárásokban nem igazán lehet számí-

„Legyen módszer, legyen eszköz, aminek segítségével mielőbb kommunikálni kezd románul is a gyerek, és akkor már nem fut a hideg a hátunkon, amikor a közismerten reformot még soha nem látott 5–8. osztályos tananyag azzal kezdődik, hogy olvassunk eredetiben Ion Creangát és Caragialét.”

tani. És tudom, a kötelező tanterv szent és megváltoztathatatlan, de az, hogy használható, sőt bizonyos esetekben létfontosságú segítséget nyújtunk saját gyerekeinknek...nos kutya kötelességünk lenne. Végül, de nem utolsósorban a politikum felelősségéről is beszéljünk. Az, hogy a román nyelvet a magyarok igazából idegen nyelvként kezelhessék, továbbra is a politikai diskurzus témája kell legyen, és erre vannak is próbálkozások (nem bánnánk, ha némi eredmény is mutatkozna, végre!) Ám az elmúlt évek tapasztalata inkább azt mutatja: meglehetősen naiv dolog arra várni, hogy a politikum konkrét segítséget nyújtson. Így hát két út áll előttünk: vagy megoldjuk a problémát mi magunk, vagy hagyjuk, hogy egyre nepe-sebb legyen a románul nem tudó fiatalok tábora, akik ezáltal nemcsak a mindenkorai hatalom áldozataivá válnak, de a mi hanyagságunkénak is.

ALBERT ANTAL
ORSOLYA

Az élesdi Constantin Șerban Elméleti Líceum

A Bihar megyei Élesd az 1800-as évek végén még zömében magyarlakta település volt – abban az időben a magyar nyelvű oktatás a református és római katolikus iskolákban működött. Azóta sok víz lefolyt a Sebes-Körösön, napjainkban a város lakosságának kevesebb mint 20 % -a magyar ajkú, a magyarság folyamatos csökkenése pedig rányomja bélyegét az anyanyelvi oktatásra is: rohamosan csökken a magyar gyermekek száma. Jelenleg a Constantin Șerban Elméleti Líceum magyar tagozatán a jól felszerelt három épületben 16 óvodás, 35 elemi osztályos kisdíák és 54 felső tagozatos koptatja az iskolapadokat. A tanári kar minden tagja hiszi József Attila szavait, és „pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen” úgy oktatja szaktantárgyát, nagy hangsúlyt fektetve a minőségi oktatásra, az anyanyelv őrzésére, ápolására és megtartására, a közösség-

stantin Șerban magyar tagozata

fejlesztésre. Lelkes munkájuknak köszönhetően a diákok sikeresen szerepelnek a különböző tantárgyversenyeken: a Zrínyi Ilona és Csillagszerző matematikaversenyen, a Fürkész helyesírási versenyen. De közkedveltek az iskolán kívüli tevékenységek is, amiket a román tagozattal közösen, illetve csak a magyar gyerekek számára szerveznek. A szülői munkaközösségek és város elöljárói segítségével minden évben megtartják az Őszirózsák népdalvetélkedő megyei szakaszát, karácsonyi, imaheti, anyák napi, nemzeti történelmünkre emlékező szolgálatokat a templomokban, farsangi télűzött, az In Memoriam Lugosi Mihály megyeközi és határon átvélő szépolvasó versenyt. A Székely kapuk-Zöld kapuk ökoturizációs játék-versenyt tavaly megnyerték a diákok, így dalmáciai élményekkel is gazdagodhattak.

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés Nagy Enikő Kriszta nővérrel

A kéz, a szív és a fej egységes fejlesztésének módszere

Érdély-szerte már sok, az óvodában és az iskola alsó tagozatán tanító pedagógus hallott a Nagy Enikő Kriszta nővér által népszerűsített pedagógiai módszerről. A szerencsésebbek részt is vehettek az általa vezetett továbbképzéseken, és maguk is megismerhették a németországi Franz Kett nevéhez fűződő nevelési mód előnyeit. Az alább olvasható interjúban főként erről kérdezzük a Mallersdorfi Szegegy Ferences Nővérek családjába tartozó szerzetesnőt.

– *Mesélnél a kezdetekről?*

– 1993-ban Székelyudvarhelyen léptem be a ferences szerzetesrendbe, s utána a nővérek által a városban működtetett Nardini óvodába kerültem – az óvoda 1992-ben létesült. Itt ismerkedtem meg a Kett-módszerrel. Kezdetben kis német nyelvű folyóiratokból tanulgattam, később pedig a Franz Kett által tartott képzéseken is részt vettem Németországban. Az intézményünkben tanító pedagógusokat is igyekeztem közelebb vinni ehhez az értékes módszerhez, amely a gyermek testi, lelki és szellemi dimenzióinak egységes fejlesztését célozza meg. Közel áll a gyerek lelkivilágához, és iskolaéretté teszi őt. Nem abban az értelemben, hogy írni, olvasni, számolni fog az első osztály megkezdése előtt, hanem azáltal, hogy elsajátít számos olyan magatartásformát, amely segíti őt a tanulásban: a kitartást, a kapcsolatteremtő képességet, a koncentrációképességet, a kreativitást. Többévi tapasztalat nyomán mondhatom, hogy ez egy nagyon hatékony módszer.

Amikor – 1998-tól – a Nardini óvoda vezetője lettem, egyre nagyobb hangsúlyt fektettem a módszer terjesztésére Hargita megyében és a megyén kívül is. A Hargita Megyei Pedagógusok Háza szervezésében vállaltam a nagyobb (20 órás) képzéseket, ezeken kívül pedig szívesen tartottam bemutató foglalkozásokat a környékbeli óvodákban, ahol az óvónők saját nevelteik közreműködésével ismerhették meg az általam alkalmazott módszert.

2013-ban Nagyváradra helyeztek, ahol ugyancsak nagy érdeklődést tapasztaltam a módszer iránt. Az ott töltött rövid év alatt két nagy képzésünk volt a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége szervezésében. A képzéseken kívül adventben és nagyböjttben

lelkinapokat tartottam iskolás gyerekeknek a Kett-módszerrel. Most Brassóban tevékenykedem, és ott is használom az elsőáldozásra készülő gyerekeknek tartott plébániai hittanórák keretében. Nagyon szeretik a gyerekek.

– *Kérlek, foglald össze röviden a módszer lényegét.*

A módszer Franz Kett német pedagógus nevéhez fűződik. Német megnevezése: Religionspädagogische Praxis (RPP). Ez a módszer a gyermeket egységes egészként tekinti, ami azt jelenti, hogy teljes emberként szólítja meg: az értelmét, az érzelmeit és a képességeit, azaz a fejét, a szívét és a kezét. Értelmemorientált egységes pedagógiának is nevezik, amely nem bizonyos területeket akar fejleszteni, hanem olyan élménytereket akar teremteni, amelyekben találkozástörténetek bontakoznak ki, amelyekben a gyermek egzisztenciális gazdagodást kiváltó tapasztalatimpulzusokkal találkozik.

– *Hogyan zajlik le egy Kett-módszerrel tartott óvodai foglalkozás?*

– Talán érthetőbb, ha egy konkrét példán keresztül mutatom be. Kis általános ismertető után a vak Bartimeus meggyógyításáról szóló bibliai történet feldolgozásáról fogok beszélni.

Egy téma felépítése négy fázis, mozzanat vagy lépés keretében valósul meg: beszélünk megnyitó, találkozási, és alkotási fázisról, melyek egy következőhöz vezetnek, ott minden megszerzett tapasztalat és vonatkozás egy gyűjtőpontban egyesül, és ez a gyűjtőpont a végső értelem- és létalap, Isten. Ezt a végső fázist később értelmezési fázisnak nevezték el.

Minden fázisnak sajátos funkciója van, ezekre a megnevezések is utalnak:

megnyílás, találkozás, alkotás, értelmezés. A bevezető (megnyitó) fázisban a csoport meg kell találja az együttlét megfelelő formáját, nyugaltságra, csendre, belső összeszedettségre kell eljusson. Itt elő kell készíteni a tartal-

„Ez a módszer a gyermeket egységes egészként tekinti, ami azt jelenti, hogy teljes emberként szólítja meg: az értelmét, az érzelmeit és a képességeit, azaz a fejét, a szívét és a kezét. Értelmemorientált egységes pedagógiának is nevezik, amely nem bizonyos területeket akar fejleszteni.”

lommal való találkozásra. Ennek érdekében kialakítjuk a csoportkört és a gyerekeket csendre és összeszedettségre vezetjük: behunyjuk a szemünket, és egy lassú kellemes zene kíséretében szívünk dobogására figyelünk, befelé tekintünk.

Franz Kett azt mondja, hogy a foglalkozás előtti ráhangolódás, a gyerekek belső összeszedettségére való elvezetése olyan kell legyen, mintha egy hangszert hangolnánk. Ennek értelmében a pedagógus egy olyan nyugodt, békés, bizalmas, bensőséges légkört teremt, amelyben mindenki jó érzéssel jelen tud lenni. A foglalkozás elején nem a bevezető beszélgetés áll, hanem egy bevezető cselekedet.

A jelzett témánál például minden gyerekkel meg tapasztaltatjuk, hogy milyen érzés az, amikor nem látunk, és

kiszolgáltatottak vagyunk. Ez a tapasztalat segíti őket abban, hogy mélyebben és empatikusabban találkozzanak majd a témával. Miután mindenki megtapasztalta a vakságot, rajzolok egy kaput a levegőbe, és a gyerekek kitalálhatják, mire gondoltam. Kirakjuk zsinórból a kaput, és elkezdünk fantáziálni arról, hogy hol állhat ez a kapu. Kirakjuk a várost, és egy városhoz vezető utat, majd nevet adunk a városnak. Kialakul egy központi kép, amely a gyerekek körének a közepén található, és a figyelem ennek a szemléleti tárgynak (mi esetünkben egy városnak) a lényegére irányul.

A központi kép jelként is funkcionál. A tevékenység elején gyakran csak kezdetlegesen van jelen, de lassan egyre mélyebb vonásokkal teljesebbé válik. A központi kép kialakítása már a szemléltetés kezdetén felébreszti a kíváncsiságot, a várakozást és a feszült figyelmet, ugyanakkor sok asszociációra is lehetőséget ad. A beszédet is kicsalogatja, de csak a központi képre vonatkozóan. Aztán becsukjuk a szemünket, és ilyen módon ez a középponti kép a fantáziába kerül, ami az összeszedettségnek és az önmagunknál levésnek az új fázisát teszi lehetővé. Ilyen módon válik egy konkrét külső dolog jellé a saját bensőnkben. Az említett témánál is megtapasztaljuk az úton haladás után a városba érkezést.

A találkozási fázissal kapcsolatban a következő célkitűzéseket fogalmazzuk meg: a gyerekeknek találkozniuk kell a tartalommal, a tartalomnak találkozniuk kell a gyerekekkel, és a gyerekeknek egymással is kell találkozniuk. A tartalom lehet egy, a természetből vett tárgy, de lehet egy mese tartalma, egy ének dallama és mondanivalója is. Ez a találkozás tulajdonképpen egy kapcsolatba lépést, egy bizalmi érintkezést jelent. A tárgyak esetében érintéssel, hordozással és díszítéssel történik ez a „találkozás”. Az érintés nem birtoklást jelent, és nem is intellektuális „megfogást”, hiszen nem kell felfogni semmit már az első lépésnél. Itt egy óvatos, gyöngéd bánásmódra gondolunk, ami által a tárgy értékét fogjuk fel, s ez csodálatot, tiszteletet, szeretetet és hálát ébreszt bennünk. A tárgyat, amellyel kapcsolatba léptünk „át kell élni”: ő néz engem, szól hozzám, neki mondanivalója van számomra. Én az ő közvetítője, szócsöve vagyok: másokkal közlöm azt, amit ő mond nekem. A lényeges

mondanivalóhoz vezet engem. A tárgy kölcsönös, gyöngéd megérintése által a résztvevők egymással is kapcsolatba kerülnek. (Például amikor egy rózsát kapnak és adnak tovább egymásnak a gyerekek.) Így a tárgy szolgálatot teljesít: egymás között összetartozást alakít ki, lehetővé teszi a másik felé való fordulás begyakorlását.

Témánknál a gyerekek először Jézussal találkoznak, akit egy gyertya szimbolizál. A gyertyát körbe adjuk a csoportban, s ezt követi a Bartimeus történetével való találkozás. Az úton lévő gyertya jelképezi, hogy Jézus közeledik a város felé, és a gyerekek kezeikkel játsszák el a városkapu mellett kéregető Bartimeust. A testi megjelenítés által ők is résztvevői, szereplői lesznek a történetnek.

Az alkotási fázisban a következő célkitűzéseket követjük: a gyerekek alkotásban vagy valami más szemlélhető formában kell kifejezzék élményeiket; benyomásaikat fel kell dolgozzák és integrálniuk kell, majd részesedniük kell egymás élményeiből.

A bevezető és találkozási folyamat a tárgyat vagy tartalmat több vonatkozásban világította meg.

„Az aktív részvétel elve azt jelenti, hogy minden mozzanatban aktívan vesznek részt a gyermekek: a helyszín kirakásában, a pantomimban, a díszítésben. Kettő azt mondja, ha egy gyermek nem akar részt venni valamiben, nem kell erőltetni, mert ha mélyen nézi a többiek, átélheti ugyanazt, mint a többiek.”

– És ez a gyerekekben új gondolatokat ébresztett?

– Igen. És belső képeket és elképzeléseket hozott létre, emlékeket ébresztett fel. Új érzések, kívánságok és törekvések léptek fel bennük. Mindezen folyamatokban a belső élet lesz láthatóvá számunkra. Ennek a lelki életnek szüksége van egyfajta megnyilvánulásra, kifejezésre akar jutni, alakot akar

• Nagy Enikő Kriszta nővér: „nagyon szeretik a gyerekek a Kettő-módszert”

öltöni. A kimondott szó a lelkületnek, a léleknek a külső megnyilvánulása, de a mimika, a mozdulatok, a gesztikuláció, a testtartás, a kifejező tánc is a belső világ kifejezője.

A tárgy megtekintése alkalmával fontos, hogy sokféle kifejezési lehetőséget kezdeményezzünk. Ezek a kifejezési formák, amelyek a tárggyal való kapcsolatból keletkeztek, hatással vannak a környezetre, az egész külvilágra, sőt saját személyünkre, az értelem jel- és szimbólumkarakterének továbbfejlődésére is. Röviden szólva: a kifejezés mélyíti a benyomást. A gyerekekkel előbb háromdimenziós képet készítünk különféle anyagokból a földön, majd ezt követi a kétdimenziós rajz és festés. A festés és az alkotás kifejezése mélyebb lesz, ha lehetséges tartalmi először a test által megtapasztalható és kifejezhető. Itt az első helyen a kézzel való alkotás áll. A gesztusok általi kifejezési mód átmenetet képez az egész testtel való szemléltetéshez. Ezt mindenki egyéni módon valósítja meg. Utána közösen, több résztvevő vagy az egész csoport végzi. A tánc különösen magas és tömör kifejezője lenne a lelki és szellemi tartalmaknak.

Témánknál a gyerekek testbeszéddel, majd szavakkal is felsorolják, hogy mi mindent látott Bartimeus, miután Jézus meggyógyította. Ezután a felkínált anyagokból kirakják mindazt, amit Bartimeus látott, a minket körülvevő világot.

A kifejezésben, az alkotásban látható, hogy milyen élő az egyes gyerekek lelki élete, mennyire rendezett vagy rendezetlen, hogyan tudják feldolgozni az érzéki benyomásokat, kapcsolatba hozni az egymás után elraktározott tapasztalatokkal és a lényegest meglátni.

Az értelmezési fázis alapvető célkitűzései: a szerzett tapasztalatokat összefoglalni és tömöríteni; integrálni

túl nyugtalanok, különböző játékokkal nyugalomra segítjük őket. Ha nagyon le vannak lassulva, élénkíteni kell őket. Kett – többek között – az elmenés-hazaérkezés, mozgásban levés-nyugalomban levés, bezárkózottság-nyitottság, aktivitás-passzivitás, elfogadás-ajándékozás polarításokat is említ. Nemcsak ajándékozni kell megtanítani a gyermekeket, hanem elfogadni is.

(minden gyermek egyénileg) a szerzett tapasztalatokat és megnyitni azokat a vallásos dimenzióra.

Bartimeus történeténél egy spontán hálaadó imával vagy egy találó énekkel értelmezhetjük, foglalhatjuk össze a témát.

– Vegyük vázlatosan végig a módszer során alkalmazott elveket.

– Az első az egységesség elve volt, ez a testi-lelki-szellemi egységet jelenti. Mindegyiket egyforma mértékben kell fejleszteni a gyermeknél. A mai világ az értelmet emeli ki leginkább, pedig a testi és lelki dimenzió is ugyanennyire fontos. Az összeszedettség és a központosítás elvéről szoltam korábban, ezek is a foglalkozás elején valósulnak meg. A dinamikus egyensúly elve a polarításokat jelenti, a csoportban is meg kell találni a középarányt. Ha a gyerekek

A mai ember nehezen tud valamit elfogadni másoktól...

Aztán van még az interiorizáció (belsővé válás) és a kivetítés elve. Ezek a végén valósulnak meg. A belsővé válás akkor valósul meg, amikor valami mélyebben megérinti őket, s ezt díszítésben, rajzban vagy pantomimban ki is vetítik.

Különösen fontos a találkozás elvének megvalósulása. Nemcsak velem találkozunk a gyermekek, hanem egymással is. És találkozunk azzal a rózsával, amelyikről éppen beszélünk, vagy azzal a történettel, amit meghallgatunk. De nemcsak mi találkozunk vele, hanem ő is velünk. Neki is van mondanivalója számunkra. A virágoknál különös hangsúlyt helyezünk az ő rendeltetésük felfedeztetésére. Mit mond ő nekünk magáról? Biztosan valami olyasmit, hogy „piros vagyok,

szép vagyok, szeretem a fényt, a nap-sugarat...” Ezeket persze a gyermekek mondják ki.

A megtapasztalás elve értelmében a történetben szereplő minden tárgyat, érzést stb. előbb megtapasztalunk. Például a vihart vagy – a magvetőről beszélve – a tövist, amit körbe adok, és mindenki megérintheti. A virágot is körbe adom, hogy mindenki megszagolhassa, megérinthesse. A vak Bartimeus meggyógyításáról szóló történet esetében mindenki megtapasztalja, milyen az, amikor semmit sem lát az ember. Bekötjük egymás szemét, és vezetjük egymást. Amikor odáig érünk a történettel, hogy Jézus a vak Bartimeus előtt áll, a gyermekekben már empátia alakult ki a vak emberrel szemben. És tudják, milyen nagy dolog számára az, hogy újra lát.

A kilencedik elv az aktív részvétel elve, ami azt jelenti, hogy minden mozzanatban aktívan vesznek részt a gyermekek: a helyszín kirakásában, a pantomimban, a díszítésben stb. Kett azt mondja, ha valamelyik gyermek nem akar részt venni valamiben, nem kell erőltetni, mert ha ő mélyen nézi a többiek, átélheti ugyanazt, mint a többiek.

Az, hogy minden gyermeknek lehetősége adódik közelről szemlélni a tartalmat (ez a módszer szemlélésselve alapján történik), érdekessé teszi azt számára, és leköti őt. A szemlélés elve szerint nemcsak a szememmel nézem az elem hozott tárgyat, hanem a fülemmel, nyelvemmel, kezemmel is...

Ha valamit nem tudunk a maga valójában eléjük hozni, akkor azt egyébbel – magokkal, tobozokkal, gyöngyökkel, kagylókkal, hangszerekkel, búzakalással, terítővel – helyettesítjük. Itt érvényesül a tizenegyedik, a helyettesítés elve. A szemlélhetőség nagyon fontos! Az itteni eszköztár anyagait 1997 óta gyűjtöm, így mindig van mihez nyúlni. Fontos, hogy ne műanyagból, hanem csak természetes anyagból készült tárgyakat használjunk.

A legvégén mindent Istenre vonatkoztatunk. Felismerjük, hogy minden tőle származik, ő a dolgok végső értelme.

– Erdély-szerte sokfelé hívnak Kett-módszeres képzéseket tartani. Sokfelé megfordultál, és sok pedagógust közelebb vittél a módszerhez. Hogyan látod

az „eredményt”? Milyen visszajelzéseket kapsz az alkalmazásával kapcsolatban?

– Az elmúlt években egyre nagyobb érdeklődést mutatkozott a Kett-módszer iránt Hargita megye pedagógusai körében, ezért a Hargita Megyei Pedagógusok Háza szervezésében 20 órás gyakorlati továbbképzőket tartottam a módszerről. Ezek a kurzusok, illetve alkalmi bemutatók indítottak arra, hogy megvizsgáljam a módszer hatékonyságát a résztvevők benyomásai alapján. Egyes fokozati dolgozatomban megvizsgáltam, hogy a bemutatókon részt vevő pedagógusok mit ragadtak meg a Kett-módszer koncepciójából, lényegéből, és arra is rákérdeztem, hogy mennyire tartják hatékonynak és kipróbálásra érdemesnek azt. Látták-e a résztvevők, hogy mit jelent a gyermek egységes egészként, az értelem, érzelm és a képességek összetevői alapján való értelmezése? Észrevették-e a gyermek foglalkozás előtti ráhangolódását, a belső összeszedettségre való beállítódását? Megteremtődött-e a békés, biztonságos légkör a tevékenység során? Milyen mértékben biztosította a módszer a szimbólum megértését, a gyermek megnyílását, képzelőerejének fokozását, belső gondolatainak kifejeződését? A hospitálók felismerték-e a csend fontosságát a foglalkozásokon? Ugyanakkor arra is kíváncsi voltam, hogy a módszert kipróbáló, alkalmazó óvónők, hogyan értékelik, miben látják hatékonyságát. Összesen 137 kérdőívet dolgoztam fel, és a válaszok a módszer gyermekközpontú jellegét erősítették. Az óvónők azt jelezték vissza, hogy a Kett-módszer teljes mértékben a gyermek képességeire fekteti a hangsúlyt; szerintük feszültségevezető hatása van, lélekformáló, -építő, minden gyerekre odafigyelő, tele van játékkal, fantáziámozgató játékhelyzetekkel, mozgással, alkotással, zenével, s közben a gyerekek felszabadultak, jól érzik magukat. Szelíden nevel rendre, összeszedettségre, tiszteletre, szeretetre. Engedi, hogy a gyermek kibontakozhasson az alkotásain, a beszédén, a mozgásán keresztül, az oldottság mégsem vezet összeviesszasághoz. Általa elérhetjük, hogy minden gyerek aktív résztvevője legyen a történeteknek, meséknek, eseményeknek. A Kett-módszer megmozgat, beszélget, énekeltet, rajzoltat, szerepeltet, alkotat.

Most idézek párat a hozzám visszaérkezett véleményekből: „Mindenkinek

volt feladata, mindenkinek aktívna kellett lennie, s ez nem erőltetett, hanem kellemes volt.” „Maximálisan aktivizál, nem tudok elképzelni olyan gyermeket, akit ne vonzzon, és tétlenül végig tudná nézni, amint a többiek tevékenykednek.” „Az ismeretszerzés kiválóan párosul a mozgással. Elmélyülést kívánó módszer, mégis megmozgatja a gyereket.” „A számtalan részfeladattal folyamatosan ébren tartja a gyermekek figyelmét, és a produktum sikerélménye többszörösen megerősíti a gyerekeket, és további közös munkára sarkallja őket.” „Tetszik, hogy gyakran felállhat mindenki, kifejezheti saját érzéseit, megjelenítheti azokat, hogy sok mozgás, zene, játék van benne, és mégis enged időt elgondolkodni.” „Kiegyensúlyozott, nyugodt viselkedésre készítet.” „Értékelem, hogy a lélekkel is foglalkozik. Érzelmekkel teltnék érzem. (...) Remélem, még lesz részem ilyen »terápiában« (mert nekem az volt), és bízom benne, hogy ad az Isten erőt az alkalmazáshoz.”

Bár a képzések során általában csak egy szentírási történetet dolgoztunk fel, de olyan is volt, hogy csak mese, illetve legendafeldolgozást mutattam be, a résztvevők mégis a valláserkölcsi nevelés lehetőségét értékelték a legmagasabb arányban. Ugyanakkor a legtöbb válaszadó az érzékennyé tételt

szeretné leginkább gyakorlatba ültetni. Ehhez persze összeszedettség, ráhangolódás, belső csend szükséges. A pedagógusok ráéreztek arra, hogy a mai rohanó, ismeretközpontú oktatásból nagyon hiányzik az elmélyülés, a természetfelettre való érzékennyé tétel.

Franz Kett módszerével szinte észrevétlenül módon lehet az emberi lét értékére irányítani a figyelmet, ugyanakkor jelentősen fejleszteni az önbecsület, az empátiát, a másik ember tiszteletére, megbecsülésére nevel. A gyerekek jobban tudnak önmagukra és másokra figyelni, és Istenhez is közelebb kerülnek. Isten kimondva vagy jelképekben „jelenik meg” a tevékenységekben. Igazán mélyek, szépek ezek a tevékenységek, és közben az idő múlása szinte nem is érzékelhető.

A módszer „bíz” a gyermekben, képesnek tartja őt az önmegvalósításra. Ugyanakkor a gyermeket megtartja még álmodó gyermeknek, közben nincs erélyes fegyelmezés, az önfegyelmet gyakoroltatása is szelíden történik. Minden tevékenységet kincsnek érzek, amit meg lehet, sőt meg is kell őrizni a szívünkben.

OZSVÁTH JUDIT

A tehetség elkallódása

Szóval miközben te a lányoddal baj-molodsz, én a húsleves mellé főzöm a zöldborsókrémlevest virslivel, mert a fiam hányik, ha húslevest emlegetek. Van ugyan csirkepaprikás is puliszkával, de ettől is hányik. És van saláta is, de ebből már kétszer evett (*egyfolytában salátát eszem, mind én ettem meg, örülj annak, hogy csak a felét kell kidobnod, tényleg, ennek akár örülhetnék is*). Elfogadta viszont a gombapaprikás ötletét, feltéve, *ha nem teszel bele tejfölt, amitől szar íze lesz, és hányni kell*. Csak úgy megnyugtatóként jegyzem meg, hogy sose hányik, csak folyamatosan készül rá.

Én ugyan tényleg megettem totyogó aprócskán a csirkeknek kitett kevertet, hiába tüsténkedett anyum külön tálkába téve ugyanannak a higiénikusabban elkészített változatát, ízlésemet és kevertre vágyódásomat csakis a csirke taposta, csipegette maradék csigázta fel, mégsem tudok felidézni semmiféle visszaemlékezésből olyan eseményt, amely feljogosítaná gyermekeimet arra, hogy örökölvén viszonyítási alapjuk legyen bármiféle kaki ízéhez. Férjem ugyan elmesélte, hogy a kiságyban üldögélve egyszer unalmában felkente a falra a trutyit, de kóstolgatásra, ízlelgetésre ő sem emlékszik. Joggal nyugtathatom tehát magam, hogy e különleges íz miatti hányhatnék nem a szülőkből forrászó rejtett trauma.

No jó, akkor ma este még zöldborsókrémleves, gombapaprikás, és hát a kicsinek, aki kíván valami finomat – bébipapi, azaz tejbegríz, *de anyu, tojással, tojáshabbal és kakaóval, és ne tegyél bele fahéjat*. Férj beszél, ritkán ugyan, de most beszél, hogy ő is kér, de ő talántán mégiscsak fahéjjal kívánná inkább. Közben lányom eszik nyugodtan. Jó parasztösök származéka ez a gyermek, látom ugyan, hogy túró és kolbászt eszik vöröshagymával, de azért kedveskedésből, hogy láthassa, a sok igényes és követelőző pasas mellett őrá is figyelek, megkérdem, mit eszel, édes lelkem. Mondja, hogy disznófarkat (ha nem értenéd, ez lenne a kolbász). Közben apjával disznóvicceket mondanak egymásnak, és röhögnek nagyokat. Micsoda család! Hogy kerültem én ide?

Áron egyébként is nagy lelki betegségekből és tragédiákból van kilábalóban. Most, hogy túl vagyunk a nehezen, békésen és megtisztult lélekkel hentereg a családi ágyban, nézi a *Discovery* csatornát, s ugyebár azzal a tudattal, hogy őt az elmúlt időszakban igencsak megrázta az élet, s emiatt kiérdemli a nagy betegségből gyógyuló iránti figyelmet, rendeli a valami finomat.

Szóval azt történt, hogy dugába dőlt a zenekar, a dobolás és mindenféle zenei karrier. Azt már meséltem, hogy az ő életében csak közvetve jelentkezett a zene, mert két nagyom annyit pörölt zeneiskolásként, hogy Áront e tapasztalat hallgatolagos tanújaként már rá se lehetett venni arra, hogy megpróbálja; ő egyébként is kimondottan lustábbacska fajta, bizonyos dolgokban nagyon alaposan meggondolja, mit is érdemes és szükséges vállalnia. Tény, hogy a zeneiskola a *ti tényleg hülyének néztek engem?* kérdéssel végképp kipipálódott annak idején. De ugye, az már mégiscsak nagy kihívás, hogy a nagyok zenélnek, komponálnak, gyakorolnak, s ha időnként ő is beleereszti a hangját a nagy hangzavarba, azonnal leintik, hogy *Áronka, ne ordíts már, neked nincs füled?*

Gábor tehát biztatta, hogy megbízható dobos kellene az együttesbe, milyen jól fog mutatni a három Főris. Emellett a saját zsebpénzét is befektette egy gyakorlásra alkalmas dobfelszerelésbe. Áron ugyan csepepcskét csalódott volt, amikor hazakerült a várva várt csodakütyürü, mert kiderült, hogy ezen nem lehet veszettül hangoskodni s közben vonaglni össze-vissza, merthogy hangot nem ad ki, ez inkább olyan iz-zadásig gyakorolunk, s csak a belső fülünkkel halljuk a pergést lehetőségét kínálja. Én a magam részéről nagyon hálás voltam ennek a szülőbarát felszerelésnek, mert tudod, itt valaki folyamatosan melegíti a hangját (*hijahhijah-hi, hijahhijah-hi, riupszriupszriupsz-riupsz, ijijiji-jii, ijijiji-jii ijijiji-jii, jajajaja-ja, jajajaja-ja, memamema-me, nenonino-ne*), zenét hallgat (képzeld csak el, ha éppen zenére vágyakozom, nem is kell keresgélnem, válogatnom, kapcsolgatnom, csak egyszerűen megállok a konyha közepén, s szertefülek a négy szoba felé, ahol ki-ki

maximális hangerővel hallgatja a maga kedvenceit, s eldönthetem, melyikre lenne érdemes valamiféle szelektívre kímült hallással odafigyelnem), énekel (nekem is szokásom volt korábban mosogatás, tevé-vevés közben, de egyszer lányom megjegyezte, hogy *anyu, az egy dolog, hogy torkod van, de hol a füled? Nem hallod, hogy milyen falcs?*; azóta tehát nem kornyikálok, mert örökre tor-komra fagyott a megjegyzés). Férjemnek is lehetnek gátlásai, noha bevallotta, hogy gyermekkorában ő is álmodozott a vokálkarrier csábító kihívásairól. Írt is egy nótát, aminek az volt a visszatérő refrénje, hogy *yes o baby, yes o yes*. Ezzel véget is ért a zenélés, s valószínűleg ezt a frusztrációt oldja fel azzal – amikor én már a túrhetetlen hangzavarban kitörök, hogy tegyék már a fületekre azt a francos fülhallgatót –, hogy egyedül csak ő veszi komolyan kérésemet, fölteszi, és ettől kezdve határtalan felszabadultsággal énekel, merthogy ilyenkor nem hallja a saját hangját. De ennél borzasztóbb valamit hangilag, mint amikor valaki fülhallgatóval zenét hallgat, és közben énekel, pontosabban csak úgy gondolja, hogy énekel, mert ez inkább valami daltalan nyekegés, nyikorgás, kornyikálás, bégetés vagy éppen artikulátlan ordítózás – ugye, ez éppen a hallgatott műfajtól függ – el sem lehet képzelni még legszörnyűbb rémálmaidban sem. Sőt ettől a tapasztalattól még azoknak a rémálmodoknak az emlékei is elviselhetővé szelídülnek, amikor azt éled meg, mégpedig olyan éles és fényesre hasított realitásként, olyan éber észleléssel és érzékeléssel, amit a valóságban sosem, csak az álmok kódében tapasztalsz, hogy menekülsz, kiáltanál, és hiába élesíted ki arcodat a rémülettől tökéletesre torzított segélykiáltás mimikájára, hangnyi hang sem jön ki a torkodon.

Nohát, beszerezték a dobfelszerelést. Én annyira örültem némaságának, hogy külön elméletet találtam ki a kisfiam vigasztalására: ez egy csodadob, amikor játszol rajta, egyedül te hallod, ez szebb, mint a leggyönyörűbb dobpergés, mert miközben hallod ott belül, látod és érzed a kézmozdulataidat is: némán és gyönyörű eleganciával, csak a csuklód finom mozdulataival és hajlítással teremted

meg azt a zenét és pörgést, amit egyedes egyedül csak te hallasz.

Gábor dobtanárt is beszervezt. Ment is Áron hűségesen. Előfordult, hogy háromnegyed órát ücsörgött az esőben, amíg az oktató megérkezett. (Ernyőnk pedig ugyebár sosincs, mert hol én, hol férjem vásárolunk mindenkinek egyet minden áldott esztendőben; ha száraz idő van, akkor eltartanak több hónapon át, elég viszont egyetlenegy esős félóra ahhoz, hogy az ernyők valahol elmaradjanak, ott felejtődjenek iskolapadban, üzletben, buszmegállóban vagy mittudomén.) De a dobos gyerek olyan sármos, figyelmes, türelmes, lelkes és lelkesítő volt, hogy kisfiamnak megérte várakoznia rá. A heti két óra dobolás rendszerében Áron már azt is tervezgette, hogy nem fog betagolódni harmadikként a nagyok zenekarába. Mert más kontextusban volt már némi tapasztalata arról, mit jelent egy testvéri háromszögben harmadiknak és legkisebbnek lenni. (Mondtam ugyan Zoltánnak, amíg még mondhattam, hogy kellene ide egy negyedik, mert ebben a felállásban valamelyik gyermekecske a semmiképpen sem párosítható hármashoz mindig magára maradhat. *De Ritu, nemrég mostuk ki őket a kakiból, nincs kedvem ismét előlről kezdeni, várd ki az unokákat, ha csecsemőszagra vágyódsz. Két kisebb lelkesedett, főként a kicsi egy lehetséges még kisebbért. Gábor egyáltalán nem díjazta az ötletet: Ne hülyéskedjétek, nem látjátok, hogy így is mennyien vagyunk, néha olyan érzésem van, mintha Kínában lennék.*)

A kicsi tehát önállóegyüttes-szervezési ötletekkel kacarkodott, mi több, négyfajta logóját is megtervezte a leendő együttesnek. Igen ám, csak Gábor, aki szerint mi igen rosszul neveljük a gyermekeket, dobolás ürügyén kezdte fegyelemre és rendszerességre szoktatni a kicsit: mármint napi egy óra gyakorlás, napirend készítése, a gyakorlási időpontok és intervallumok füzetbe jegyzése, s mindezek mellett még olvasnod is kell, mert félsz, hogy tisztára bunkó maradsz. Mondtam ugyan neki, hogy kedves, nagyon jól tudod magadról is, hogy a mi pedagógiai szubkultúránk nem egyeztethető össze a zsarolással, s ha Áron valamiféle csoda folytán eleget tudna tenni ennek a tízpercekrebeosztomazéletem-fegyelmezettségnek, ő lenne a fekete bárány a családban, aki előre meghatározott, köbe vésett napirend szerint élne; s mégis, végiggondoltad-e, hogyan fogunk egy ilyen fegyelmezett családatgot mi, a

többiek, elviselni. Főlélegesen riadoztam, mert a kicsi kezdetben mértéktelenül felháborodott, aztán puffogásba süppedt, mígnem bebábozódott a csakazértse-pozícióba: odalett minden lelkesedése a dobolás iránt, semmi egyeztetésre, puhításra nem volt hajlandó. Már előre üvöltött, ha valamelyikünk hanghordozásából, mimikájából azt sejtette meg, hogy ismét előkerülhet talán a dobtéma. Áronkám, szeretnék

sejthető volt, hogy ezután következik a béka. Gyorsan mondta, sorolta, a legvégére meg becsúsztatta, csak úgy mellékesen, hogy kapott egy hármast német igeragozástól. Mondtam, hogy kedves, nagyon helyes, ezt már tisztáztuk: meg kell tanulni. *Jó-jó, gyakorolom, de hidd el, most is tudtam, csak úgy, de úgy izgultam, hogy a szívem csak úgy dobogott az agyamban, és nemcsak ott, hanem itt ni, a torkomban is, a mandulám körül. Alig*

• „Igen ám, csak Gábor, aki szerint mi igen rosszul neveljük a gyermekeket, dobolás ürügyén kezdte fegyelemre és rendszerességre szoktatni a kicsit: mármint napi egy óra gyakorlás”

valamit megbeszélni veled. *Ha a dobolásról akarsz, akkor nem vagyok itthon!* Se kérés, könyörgés, se józan érvelés, se dicséret, se simogatás, se semmi nem jött be. Amikor aztán több, részéről feladással felháborodott pöröléssel és *ne is kopogtass, mert úgysem engedlek be* kéréslet után kijelentette, hogy fogjuk már fel: ő többet nem jár dobolni, és erről nem is hajlandó a továbbiakban tárgyalni, mondtam, hogy rendben, kedves, de ezt a tanárral is közölni kell, ne várjon rád hiába, és ezt neked kell elintézned. Hát megírta esemesben a dobos gyerekek, hogy *többet ne várj órára, mert eldöntöttem, hogy soha többet nem fogok dobolni, mert Gábor egy nagy faszfej. A dobfelszerelést el fogjuk ajándékozni, mert tűnyi hely sincs már a debarében, negyedévente mindent újrarendezek* ugyan, de így is minden a fejünkre esik, ha valamit el szeretnénk mozdítani.

Node ez még nem volt elég a tragédiák sorában. Amikor a tegnap hazajöttem, először közölte, milyen tízeseket kapott, és hogy van pluszházi, amit meg fog oldani. Már az adagolásból és a szokatlanul lelkes beszámolókból is

álltam meg röhögés nélkül, amint elképzeltam, hogy szegény gyermeknek a szíve csak úgy dobog a torkában meg az agyában, és kiveri onnan az összes, korábban egyébként memóriába égetett német igeragozást. De nagyon helyénvaló ez a tapasztalat: úgy megszelídült a lelkem, hogy szó nélkül megette a levest ebédre, noha máskor vagy mézes kenyérért vagy kakaóért üzletel. Mondja ugyan, hogy *anyu, ez csíp, mi van benne? Tele van szőrrel!* (mármint a leves?) *Nagyon sok bors van benne.* De eszi kegyetlenül. Én itt meg nagy szigorúan mondom időnként, hogy kisfiam, a német igeragozást meg kell tanulni. Semmi kommentár azon kívül, hogy *jó anyu, jó, gyakorolni fogom.* Tehát csak úgy ámulok-bámulok: milyen csodákat tud tenni egy hármast osztályzat. Olyan összeszedett lett a lelkem, hogy csuda. Noha magam is tudom, hogy nem fog ez túl sokáig tartani.

FÓRIS FERENCZI RITA

Másodszor lett Erdély legösszetartóbb osztálya az aradi 11. C

Iskolán kívül is összetartó társaság

Egymás után másodszor érdemelte ki az Erdély legösszetartóbb osztálya kitüntető címet az aradi Csiky Gergely Főgimnáziumból Rudolf Ágnes magyartanár 11. C osztálya: a múlt tanévben még 10. C-ként pályáztak és nyertek az algyógyi Keresztyén Ifjúsági Központ által meghirdetett versenyen, ezúttal már 11. C-ként neveztek be, és védtek meg címüket.

Az Erdély minden vidékéről beérkezett pályázatok közül az aradiak 96,67 ponttal végeztek az élen, második helyezett lett a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium 12. A osztálya, harmadik a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum 9. H-ja (amint a www.sulijo.ro internetes oldalon olvasható).

Az aradi tizenegyedikesek aprópénzgyűjtést szerveztek az iskolában, és sütívsárt is rendeztek. Előbbiből több mint 540, utóbbiból 750-nél is több lej gyűlt össze, az összegből pedig játszóteret építettek az iskolában az elemi osztályosoknak. Szó szerint színt vittek az udvar kopárságba azzal, hogy szívárványszínűre festették a betonkerítést, az ugrálónak használt gumiabroncsokat, de emellé egy libikókát és egy kis várcsúszdát is vásároltak, amit a kicsik használhatnak szünetekben. „Az ötlet az osztályfőnökünké volt, hogy azokon segítsünk, akik a közvetlen környezetünkben vannak. Szükség is volt már egy ilyen játszótérre az iskolában, mert azért gumiabroncsokkal nem feltétlenül akkora móka játszani” – mondta Sipos Szilárd diák, utalva arra is, hogy a múlt tanévben a dévai Szent Ferenc Alapítvány égisze alatt Kisiratoson működő Pio Atya Gyermekotthon lakóinak gyűjtöttek ajándékokat. „Nem is az volt a fontos számunkra, hogy győzzünk, hanem azt szerettük volna, hogy a múltkorhoz hasonlóan mosolygó arcokat lássunk, mikor átadjuk az ajándékunkat. Az, hogy ismét nyertünk, már csak ráadás” – tette még hozzá Szilárd.

A játszótér „avatására” egy novemberi délelőtti szünetében került sor. „Csak ámultak, sikoltoztak a gyerekek, még volt, aki táncra is perdült” – idézte fel Papp Enikő, a 11. C egyik tagja.

„Nagy meglepetésként ért minket az eredményhirdetés, mert nem számítottunk rá, hogy másodszor is nyerni fogunk – lelkesedett Boda Krisztina diák a hír hallatán. – Az iskolában is mindenki gratulált nekünk.” Kérdésemre hozzátette, hogy szerinte az osztály valóban összetartó közösség, nemcsak az ilyen tevékenységekből veszi ki mindenki a részét, hanem iskolán kívül is összejárnak, keresik egymás társaságát.

A verseny fődíja egy „osztályösszerázó” képzés a Hunyad megyei Algyógyon, amit idén tavasszal, kora nyáron tartanak meg. Ezen tavaly nyáron részt vett az osztály, és tagjai szerint a mostani pályázat elkészítésében és lebonyolításában nagyon sokat segítettek az ott tanultak. „Nagyon lelkesek voltak egytől egyig – mondta Rudolf Ágnes osztályfőnök. – Meglátszott, hogy a tavalyi algyógyi csoportképzés igen hasznára vált a társaságnak, mert sokkal összetartóbbak voltunk, és mindenki kivette a részét a munkából.”

- **Gyűjtöttek, dolgoztak, győztek.** Az aradi tizenegyedikesek játszóteret építettek az iskolában az elemi osztályos kisdíjak számára.

PATAKY LEHEL ZSOLT

Önkéntesség mint tehetségfejlesztő „iránytű”

Sikeresen végrehajtotta a Duke of Edinburgh bronz fokozatú önkéntességi programját a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak egy csoportja, az oktatási intézmény az egyetlen magyar iskola, amely eddig részt vett a programban – tudtuk meg Solymosi Zsolt igazgatótól.

Népszerű önkéntességi program

Mint elmondta, a Duke of Edinburgh önkéntes program, amelynek keretében a gyerekek olyan tevékenységet végeznek, amilyent szeretnek, de ami egyúttal értékes, segít másokon, miközben önmagukat is fejlesztik. A gyerekek sportolnia kell, fejlesztenie tehetségét, önkéntes munkát végeznie, és meg kell szerveznie egy közös kirándulást felnőttek segítségével nélkül. Ez a négy tevékenység adja a program lényegét, és ha részt vesz ilyenben, a gyerek értelmesen tölti tinédzseréveit – magyarázta.

Kérdésünkre elmondta, a brit uralkodói család által kezdeményezett programot Kolozsváron a Little People alapítvány népszerűsítette. Rendkívül modern a kezdeményezés, hiszen a diák maga dönti el, hogy melyik önkéntes programban kíván részt venni. A tanár, aki mentorálja, tulajdonképpen csak segíti, irányítja a diákot, de nem szabja meg, hogy mit tegyen.

„Nyugat-Európában elismert, népszerű és elfogadott programról van szó. Örülök neki, hogy a világon az első magyar iskola vagyunk, akik részt vettünk benne. Az a nagyszerű, hogy a gyerek önmagával versenyez, és értékes életet ütemez be önmagának” – fűzte hozzá Solymosi Zsolt.

Tanárok és diákok együttműködése

A János Zsigmond Unitárius Kollégiumban 14 tanár működik mentor-ként, és 76 diák vesz részt a programban. Ennek összesen három fokozata van: bronz, ezüst és arany. Ezek egyébként csak az időtartamban különböznek. A program teljesítése után az eredményeiket beleírhatják az önéletrajzukba, felhasználhatják az egyetemi felvételnél. „A program számunkra, kelet-európaiak számára legértékesebb része az önkéntesség – ezzel ugyanis hadilábon áll a társadalmunk, hiszen nincs erre berendezkedve, holott egy-

• **Szükségük van a diákoknak az önkéntességre.** „A gyerek önmagával versenyez, ugyanakkor értékes életet ütemez be önmagának.”

re inkább teret hódít” – magyarázta Solymosi Zsolt.

Hozzáfűzte: a Duke of Edinburgh első sorban a nyugat-európai országokban terjedt el, miközben nálunk a program egyedüli alternatívája a cserkészlet volt. „A program olyan iránytűt ad a gyerekek kezébe, amely hasznosnak bizonyul e generáció számára. A cserkészletet ugyanis nem mindenki választja, hiszen ott megmondják a gyerekeknek, hogy mi a szabály, hogyan kell viselkedni. A diákoknak szükségük van olyan tevékenységre, amelynek keretében egyfajta „iránytűt” kapnak, ugyanakkor ők dönthetnek” – fejtette ki az igazgató.

Kihívást jelentett a rendszeresség

A programban részt vevő Tulit Incze Tamás 10 osztályos diák ugyanakkor érdeklődésünkre elmondta, a tevékenység újszerűsége keltette fel az érdeklődését. Korábban nem önkénteskedett, ezért ki akarta próbálni, milyen az. A tizenegyedikes Kovács Péter elárulta, a bronz fokozat eléréséhez egy fél éven keresztül kellett rendszeresen sportolniuk, önkéntes tevékenységet végezniük, és tehetségüket, képességüket fejleszteniük hetente legalább egy órában. A szintén tizenegyedikes Jakab Gyöngyi úgy fogalmazott, számára az önkéntes segítségnyújtás volt a legkülönlegesebb a prog-

ramban. Ő azt választotta, hogy osztálytársait korrepetálta néhány tantárgyból, a tevékenység pedig rádöbbenetette, hogy sokkal több mindenre képes, mint amit gondolt önmagáról. Szabó Péter Vivien 11. osztályos diák szerint a rendszeresség volt a program legnehezebb része, hiszen a tevékenységeket heti egy órában kellett elvégezniük, ezek közül az önkéntesség megszervezése jelentette a legnagyobb kihívást. Elmondta, nehéz volt eldönteni, hogy mivel szeretne foglalkozni. Végül mentora segítségével amellel döntött, hogy segít az iskola könyvtárosának rendszerezni a könyveket.

Nagy László tizenegyedikes diák úgy értékelte: nem volt nagy erőfeszítés végrehajtani a feladatot. Azért vett részt a programban, mert az előnyt biztosít az egyetemi felvételnél vagy akár állásinterjúnál. Ráadásul olyan tevékenységeket kellett folytatnia, amelyeket egyébként is végez. A sportolás nem jelentett gondot, hiszen évekig kosárlabdázott az U Mobilco ificsapataiban. Képességfejlesztés gyanánt pedig elvégzett egy számítógépezési kurzust, ahol többek közt szöveg- és képszerkesztő programok felhasználását tanulta meg.

KISS ELŐD GERGELY

Gyerekekkel folytatódik a Fölszállott a páva népzenei tehetségkutató

Gyerekek jelentkezését várják a *Fölszállott a páva* című népzenei tehetségkutató új, harmadik szériájába, amely szeptembertől decemberig fut majd a magyarországi közmédiában. Szabó László Zsolt, az MTVA vezérigazgatója a műsort felvezető január eleji budapesti sajtótájékoztatón elmondta: szeretnék, ha a Hagyományok Házával közösen szervezett műsort a gyerekek nem versenyként, hanem élményként élnék meg. Ennek érdekében nyári táborot szerveznek, ahol a gyerekek megismerhetik egymást, a stábot, ismerkedhetnek a népi hagyományokkal, és a média világához is hozzászokhatnak egy kicsit – tette hozzá.

A műsorba 6 és 14 év közötti gyerekek jelentkezését várják az egész Kárpát-medencéből február 15-éig a www.hagyomanyokhaza.hu vagy a www.folszallottapava.hu weboldalon. Ezúttal is népzene és néptánc kategóriákban hirdetik meg a versenyt: ezen belül is énekes és hangszeres szólisták, énekegyüttesek, zenekarok, táncos szólisták és táncospárok, valamint néptáncgyüttesek jelentkezését várják. A fiatalok autentikus magyar népzenei és néptáncos, illetve a magyarországi nemzetiségek helyi hagyományaihoz kötődő produkciókkal nevezhetnek. A várhatóan több ezer jelentkező előzsűrizése a tervek szerint február végéig lezárul, ezután értesítik azt a – körülbelül 300 gyereket jelentő – 48

produkciót, amely bejutott a televíziós műsorba – mondta el Balogh Júlia, a műsor vezető szerkesztője. A *Fölszállott a páva* szeptembertől fut majd a Duna csatornán. Balogh Júlia elmondta azt is, hogy a zsűri elnöke Sebő Ferenc marad, további tagjait azonban egyelőre nem árulta el. Kelemen László, a

Hagyományok Háza főigazgatója kiemelte: szeretnék minél több gyereket odaültetni a képernyő elé, hogy „csodálkozzanak rá, szeressék meg, és ha lehet, műveljék is ezt a hagyományos kultúrát”.

Hírósszefoglaló

Maskara- és álarckészítő pályázat

A sötét tél és a tavaszi megújulás címmel hirdet pályázatot a Pro Terra Alapítvány és a Gyergyószentmiklósi Művelődési Központ, partnerségben a Tanulók Házával. Az alkotásokból készült kiállításmegnyitót február 13-án, pénteken tartják, ekkor díjazzák a munkákat. Az 5–15 éves gyerekek részére meghirdetett maskara- és álarckészítő pályázat arra kéri a választ, hogy kinek mi jut eszébe a sötét, fagyos, hideg télről és a felmelegedő tavaszról. Olyan álarckokat várnak, amelyek bemutatják a két ellentétes pólust, hangsúlyozva, hogy közeledik a tavasz. A kiírás szerint a munkák maximálisan mérete 40x40 cm lehet, a technika kötetlen. Javasolt alapanyagok: minél természetesebb alapanyag például szalma, szárított növények, gyümölcsök, magok, dió, bab stb. A beérkezett pályamunkákat szakértő zsűri díjazza 5–7,

8–12, 13–15 éves kategóriákban, a kivitelezés esztétikája, az ötletesség és az alkotás üzenete mentén. Leadási határidő február 10., kedd 15 óra. Pályázatok beküldésének postacíme: Gyergyószentmiklósi Művelődési Központ, 535500 Gyergyószentmiklós, Testvériség sugárút, 9. szám, Hargita megye, Románia. További információk Szöcs Zsuzsánál a 0744-138720 telefonszámon vagy a proterra96@yahoo.com email címen, illetve Sövé Adélnál a 0266-361992 telefonszám, vagy info@gymk.ro e-mail címen kaphatók. A pályaműveket nem küldik vissza. Díjak: 10 pályázó ajándékcsomagot kap, 5 pályázó könyvjutalomban részesül, és 30 gyerekek dicséretben részesül. Támogatók a Gyergyószentmiklósi Művelődési Központ, Impresszum 2007 Kft., Tarka Barka Turi és a Pro Terra Alapítvány.

Új tanügyi szabályzat – február közepéig kell kidolgozniuk az iskoláknak működési előírásait

Az oktatási minisztérium által kiadott, a Hivatalos Közlönyben is megjelent új tanügyi szabályzat többek közt megtiltja a diákok tiltakozáson való részvételét, és feltételekhez köti a civil szervezetek alapítását, és az is szerepel benne, hogy a diákok és szüleik fellebbezhetnek az elemi, általános és középiskolában kapott jegyek ellen. Király András oktatási államtitkár kifejtette: az új szabályzat tulajdonképpen iránymutató, amelynek alapján az iskoláknak február közepéig kell kidolgozniuk saját belső működési előírásait. „Ezt a munkát minden iskola a maga arculatára formálja. Egy kis iskolában például nem kell ennyi szakbizottságot létrehozni, ennyi tevékenységi területet lefedni, de a dokumentum mindenképpen támaszt jelent, ha eddig értelmezési problémák adódtak a tanügyi törvény kapcsán” – magyarázta az RMDSZ-es politikus. A szülők és a diákok a szabályzat több pontját kifogásolják, az oktatási szakemberek szerint szükség volt egy egységes, az ország mind a 8500 tanintézetére érvényes rendszabály kidolgozására. A megyei tanfelügyelőségek minden tanintézetnek küldenek egy-egy példányt a Hivatalos Közlöny vonatkozó kiadványából. Közel egy hónap áll az iskolavezetők rendelkezésére, hogy áttanulmányozzák és gyűléseken megtárgyalják a dokumentumot, majd kialakítsák saját házirendjüket. Az új tanügyi szabályzatban foglaltakról következő lapszámunkban olvashatnak.

Újabb vásárhelyi iskola kaphat magyar nevet

Magyar személyiségről neveznék el a 7-es Számú Általános Iskolát – jelentette be Peti András alpolgármester. A tanintézet 2006-ban ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Bernády György polgármester építtette, és a Szentgyörgy téri épületből 1963-ban költözött át jelenlegi székhelyére, a November 7. piac mellé. Jelenleg ez az egyetlen olyan általános iskola a városban, melyet nem híres személyiségről neveztek el. A tanintézet elnevezésére tett kísérletek egyébként sem új keletűek, legutóbb kilenc éve szavazta le az iskola román többségű vezetőtanácsa a magyar tagozat szülői bizottságainak azon javaslatát, hogy a tanintézetet alapítójáról, dr. Bernády Györgyről nevezzék el. Peti András rámutatott: többször is hangzott, hogy át kellene nézni

a városban található tanintézetek nevét. Marosvásárhelyen ugyanis korábban úgy nevezték el az iskolákat, hogy figyelmen kívül hagyták a lakosság etnikai arányát, holott ezt a tanügyi törvény is előírja. Az alpolgármester szerint a 7-es iskola átkeresztelése kapcsán több személyiség neve is felmerült, többek között a Vályi Gyuláé, Molter Károlyé, Teleki Sámuelé, de még nem született végleges döntés. „Meggyőződése, hogy olyan konszenzus fog születni, melyet mindkét közösség elfogad” – nyilatkozta a sajtónak az alpolgármester. Konszenzusos megoldást szeretne Körtési Sándor igazgató is, aki szintén úgy véli, megérett az idő a névadásra. Az igazgató szerint a pedagógusgárda is támogatná a kezdeményezést. Peti András alpolgármester elmondta, visszafogott optimizmussal néz az eljárás elébe, és amennyiben a névadási eljárás során egyik döntéshozó testület sem akadályozza a munkát, a nyári vakációig új neve lehet az iskolának. Marosvásárhelyen korábban a 2-es Számú Általános Iskola vette fel magyar személyiség, Bernády György városépítő polgármester nevét. Az erre vonatkozó javaslatot másfél éves hercehurca után, 2013 júniusában fogadta el a helyi tanács.

Visszavenné az egyházaktól az iskolákat a vásárhelyi polgármester

Az egyházak nem képesek megfelelő oktatási körülményeket biztosítani a diákoknak, ezért vissza kellene adniuk a restitúció során visszakapott épületeket az önkormányzatnak – jelentette ki Dorin Florea marosvásárhelyi polgármester az Unirea Főgimnázium fűtésrendszerében bekövetkezett meghibásodás kapcsán. „Mindig csak abban a három iskolában vannak gondjaink, amelyek az egyházakhoz tartoznak. Felszólítom a papokat, hogy sürgősen intézkedjenek, és biztosítanak anyagi háttérrel a visszaadott iskolák általános felújítására, hogy a diákok megfelelő körülmények között tanulhassanak. Ha ezt nem teszik meg, újra határozottan kérem, hogy ezeket az épületeket adják vissza a polgármesteri hivatalnak, mert mi rendbe tesszük és tartjuk őket” – mondta az előljáró. Tamási Zsolt, az Unirea Kollégium ügykezelésével megbízott római katolikus státus képviselője kifejtette: a polgármester érvelése nem állja meg a helyét, hiszen a bérleti szerződés értelmében a karbantartási munkálatokat a bérlőnek, vagyis a polgármesteri hivatalnak kell elvégeznie.

Iskolaátcsoportosítás Váradon

Egyelőre nem olvasztják egybe a Traian Vuia Szakközépiskolával a nagyváradi Andrei Șaguna Szakközépiskolát, így ez megőrizheti függetlenségét. A magyar tagozatot ellenben átvehetik a magyar egyházi gimnáziumok – közölte az önkormányzat sajtóosztálya. A városvezetés decemberben pénzügyi megfontolásból vetette fel a két tanintézet összevonását, a szülők és a pedagógusgárda azonban tiltakozott a javaslat ellen, és a tanfelügyelőségtől is kérték a terv elvetését. A legutóbbi megbeszélésen a tanfelügyelőség a fúzió elhalasztását szorgalmazta, és az osztályok számának és a diáklétszámának az optimalizálását javasolta. Erre a polgármesteri hivatal is rábólintott, és az új iskolahálózati terv jóváhagyását kérte. Ebben már csak a Traian Vuia- és a Mihai Viteazul-szakközépiskolák magyar tagozatának RMDSZ által szorgalmazott átcsoportosítása szerepel. Eszerint a magyar szakosztályokat a következő tanévtől a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium, valamint a Szent László Római Katolikus Gimnázium veszi át.

Intézményesítenék a néptáncképzést

Választható tárgyként kellene bevezetni az iskolákba a néptáncoktatást, véli Barabási Attila Csaba. A Maros Művészegyüttes igazgatójának távlati tervei között néptánc szakosztályok létesítése, illetve a magyar nyelvű főiskolai szintű néptáncképzés elindítása is szerepel. A hivatásos táncegyüttes vezetője szerint ha nem teremtenek intézményes keretet a néptáncképzésnek, lassan kikophat, feledésbe merülhet a népi hagyomány ismerete. Az igazgató a legalsó szintről kezdené az építkezést. A Maros Művészegyüttes a megyei tanfelügyelőséggel, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével és a Teleki Oktatási Központtal partnerségben nemrég képzést tartott Szovátnán, ahol a jelentkező pedagógusokat néptáncoktatásra képezték. „Célunk a középiskolai néptánc szak indítása, a továbbiakban pedig mindez felsőoktatási képzés szükségességét is előrevetítené, tudniillik jelenleg az országban nincs magyar nyelvű, főiskolai szintű néptáncképzés” – nyilatkozta a sajtónak az intézményvezető. Maros megye több településén jelenleg is opcionális tárgyként választották a néptáncot, többek között a nyárádszeredai, a

szovátai, az erdőszentgyörgyi, de kisebb települések iskoláiban is. „Ahol erős táncsoport működik, ott általában az iskolában is bevezetik a táncot opcionális tantárgyként” – mutat rá Barabási. Marosvásárhelyen is van erre lehetőség, az oktatást a Maros Művészegyüttes táncosai vállalták fel. Az intézményvezető néptáncprofilú szakosztályok indítását is érdemesnek tartja, amelyeknek szerinte nemcsak a Marosvásárhelyi Művészeti Gimnáziumban, hanem a Bolyai Farkas Gimnáziumban, de akár Nyárádszeredában és Szovátán is helye lenne. Király András oktatási államtitkár úgy nyilatkozott, jónak tartja a Maros Művészegyüttes tervét, és szerinte a kivitelezésre is meg lehet találni a megoldást, nem kell feltétlenül módosítani a tanterven. Az államtitkár elmondta, a művészeti gimnáziumokban is lehet indítani hivatásos néptáncképzést, akár úgy is, hogy a fél osztály balettet, a másik pedig néptáncot tanul. Elengedhetetlen feltétel azonban, hogy az oktató rendelkezzen pedagógiai ismeretekkel, szögezte le Király András.

Szakoktatás igények szerint Hargita megyében

Kétszáz Hargita megyei vállalattal folytatott konzultációt a szakiskolai képzéssel kapcsolatos kínálat kialakításáról a megyei tanfelügyelőség. Arra kérte a cégeket, jelezzék, hogy a következő tanévben a kilencedik osztálytól kezdődő, hároméves szakiskolai oktatás keretében szerintük milyen osztályokat kellene indítani. Görbe Péter szaktanfelügyelő szerint főként kis- és közepes vállalatoktól kaptak javaslatokat. Mint elmondta, a felmérés alapján összesen 154 mezőgazdasági profilú szakmunkásra van igény, de a javaslatok alapján kertészeti szak beindítását tervezik. Több helyet kértek a cégek a hegyvidékifarmerképzésre is, tette hozzá. Az építőipari cégek szerint legalább 145 diák számára kellene ilyen jellegű képzést biztosítani, és javaslatként fogalmazódott meg az út- és hidépítőképzés beindítása is. „Örülünk, ha a cégek jövőre is jeleznek az igényeiket, így ezeket követni lehetne” – mondta a szaktanfelügyelő. Mint rámutatott, a faipar területéről összesen 191 szakmunkás képzését javasolták, és a működő képzések mellett újdonságként a kárpitosképzés beindítása is felmerült. Az élelmiszeripar terén 83 hely indítását kérték a cégek, és egy 28-as

létszámú osztály indítására érkezett javaslat pékek képzésére is, részletezte a tanfelügyelő.

Biztató próbaérettségi eredmények Háromszéken

Az elmúlt évekhez képest jobb eredmények születtek a háromszéki iskolákban megszervezett próbaérettségén. A tanfelügyelőség adatai szerint a december 9–10. között megszervezett vizsgákon matematikából születtek a leggyengébb jegyek: a diákok mindössze 23 százaléka kapott átmenőt, de ez az eredmény is jobbnak bizonyult a 2013-asnál, amikor csupán a résztvevők 19 százaléka érte el az ötös átmenőt. Román nyelvből és irodalomból a háromszéki végzősök 55 százaléka vizsgázott sikeresen, 7 százalékkal többen, mint előző évben. Magyar nyelv és irodalomból 60,4 százalékról 67,2 százalékra emelkedett a sikeresen vizsgázók aránya, történelemből azonban most is gyengén teljesítettek a végzősök, 72 százalékra csökkent az átmenési arány a korábbi 78 százalékhoz képest.

Prefektusi akadály a vásárhelyi katolikus gimnázium előtt

Bíróági keresettel akadályt gördített a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium működése útjába Vasile Oprea volt Maros megyei prefektus. A decemberben leváltott kormány megbízott a marosvásárhelyi önkormányzatnak azon határozatát támadta meg, amelyikben elfogadták a városban működő iskolák 2015/2016-os tanévre vonatkozó jegyzékét, mely a Római Katolikus Gimnáziumot is tartalmazta. A gimnázium idén szeptemberben kezdte meg működését önálló intézményként, de egyelőre a Bolyai Farkas Gimnázium biztosított számára termeket. A római katolikus egyház fennhatósága alá tartozó intézmény arra készült, hogy a következő tanévtől átköltözik abba a patinás iskolaépületbe, amelyet 1905-ben a II. Rákóczi Ferenc Katolikus Főgimnázium számára építtetett, és amelyet – a kommunista államosítás után – visszaszolgáltattak az egyháznak. Az épületben jelenleg a román és magyar tagozattal is rendelkező Unirea Főgimnázium működik. Peti András alpolgármester elmondta: nem tudja, milyen következményei lehetnek a prefektus által elindított közigazgatási pernek, hiszen a törvény szerint a megtámadott hatá-

rozatot automatikusan fel kellene függeszteni, a gyerekek azonban ott vannak a padokban. Rámutatott: „csak Romániában fordulhat elő, hogy a tanév közepén megtámadnak egy ilyen határozatot”. A határozatba egyébként azt is belefoglalták, hogy a katolikus gimnázium csak akkor kerülhet be az iskolai névjegyzékbe, ha a római katolikus egyház szerződést köt a város vezetésével arról, hogy a tulajdonában levő épület egy részét bérbe adja az Unirea Főgimnáziumnak. A bérleti szerződést Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek és Dorin Florea, Marosvásárhely polgármestere látta el kézjeggyel.

Felvételit helyettesítő tantárgyversenyek a BBTE-n

Idén is megszervezi a felvételit helyettesítő, középiskolásoknak kiírt tantárgyversenyeket a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem. A felsőoktatási intézmény közlése szerint a jó eredményt elérő versenyzők az adott szakokon a 2014–2015 tanévben tandíjmentesen tanulhatnak, a felvételi vizsga eredményére és az érettségi átlagra való tekintet nélkül. A legjobb eredményeket elérő diákok az első év első félévében tanulmányi ösztöndíjban részesülnek és igény esetén az egyetem kollégiumaiban is szálláshelyet kapnak. Részletes információk az egyes karok honlapjain olvashatók. A BBTE matek-infó versenyére április 25-én kerül sor, és ezen a napon lesz a fizika kar által szervezett Augustin Maiorescu-verseny is. Idén Kolozsvár mellett Székelyudvarhelyen és Sepsiszentgyörgyön is tartanak tantárgyversenyt. A Kémia és Vegyészmérnöki Kar a Candin Liteanu-kémia-versenyt április 18-án tartja, míg a Biológiai és Ökológiai Intézet március 21-én szervezi meg az Apáthy István-tantárgyversenyt. A Történelem és Filozófia Kar Magyar Filozófiai Intézete esszéversenyeket hirdet középiskolások számára Kolozsvár mellett Magyarországon is. Az esszétémaként ajánlott idézetek alapján kidolgozott pályaműveket 2015. április végéig küldhetik be a diákok, a végleges eredményeket május 8–9-én teszik közzé. A Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar által szervezett Oeconomicus Napocensis-tantárgyversenyről a kar honlapján tájékozódhatnak az érdeklődők.

P. M.